Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 55 (5404).
19 МАРТ ЧОРШАНБА
1975 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

19 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК

Киров районидаги саноат корхоналари, қурилиш, транспорт, алоқа ташкилотлари, муассасалар коллективлари шу йилнинг 19 апрелида улуғ доҳий Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 105 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган шанбаликка ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Москвалик меҳнаткашларнинг ташаббусига зўр иштиёқ билан қўшилган ишчилар, бинокорлар, барча меҳнаткашлар шанбаликда ҳар қачонгидан ҳам унумли ишлаш, ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг аксарият кўпчилигини тежаб қолинган материаллар ва хом ашё ҳисобига тайёрлашмоқчи.

Райондаги барча корхоналар коллективлари шу куни ўз иш жойларида меҳнат қиладилар. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли. «Малика» трикотаж фирмалари, «Узбексельмаш» заводи, 5-ғишт заводлари бошқармаси ва бошқа саноат корхоналарида меҳнат симфонияси авж олади. Шу куни кўплаб қишлоқ хўжалиги машиналари, кийим-кечаклар, бинокорлик материаллари, озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар кўплаб ишлаб чиқарилади. Қурилиш объектларида бунёдкорлик ишлари жадал давом эттирилади. Корхоналар ва муассасалар территорияларини обод қилиш юзасидан катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилади.

Умуман район бўйича шанбаликда 13 мингдан ортиқ ишчи-хизматчи қатнашади, 550 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрланади. Тушган иш ҳақининг ҳаммаси эса тўққизинчи беш йиллик фондига ўтказилади.

Бундан ташқари, минглаб район меҳнаткашлари ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларида қатнашадилар. Ўнларча минг туп дарахт ва гул кўчатлари ўтқазилади, янги-янги гулзорлар, хиёбонлар барпо этилади, ариқ-зовурлар тартибга келтирилади.

СОЦИАЛИЗМ ЙЎЛИДАН — ЯНГИ ҒАЛАБАЛАР САРИ

ВСИП XI СЪЕЗДИДА

БУДАПЕШТ, 17 март. (ТАССнинг махсус мухбирлари). Бугун бинокорлар касаба союзлари саройида Венгрия Социалистик ишчи партиясининг XI съезди очилди.

Венгрия Социалистик ишчи партиясининг 750 мингдан зиёд кишилардан иборат отряди вакиллари бўлган съезд делегатлари шу залга тўпландилар. Булар ишчилар синфининг, меҳнаткаш деҳқонларнинг, халқ зиёлиларининг намояндаларидир. Зал байрамлардагидек безатилган. Саҳна тўрида «XI» деган рақам, Ленин, Маркс, Энгельс портретлари, Венгрия Халқ Республикасининг давлат байроқлари ва халқаро ишчилар ҳаракатининг қизил байроқлари илинган. Қизил алвонда «Ленин кўрсатган йўлдан олға!» деган шиор ёзилган. Бу шиор венгер коммунистларининг ўз мамлакатида ривожланган социалистик жамиятнинг барпо этиш йўлидаги режаларида ва амалий ишларида мужассамланган.

ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси А. Апро съезд делегатларини ва меҳмонларни, Венгрия Социалистик ишчи партиясининг барча аъзоларини, Венгриянинг социалистик қурилишда актив қатнашаётган барча меҳнаткашларини табриклади.

Съездимизга меҳмон бўлиб келган қардош мамлакатлар делегацияларини сизларнинг номингиздан табриклайман, деди А. Апро. Мен КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясини партиямиз номидан, ҳаммамизнинг номимиздан қизғин меҳр-муҳаббат билан, самимий табриклайман, деди у.

Залдагилар унинг бу сўзларини яна давомли, гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Делегатлар съезднинг раҳбар органларини якдиллик билан сайладилар ва қуйидаги кун тартибини тасдиқладилар: Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг ҳисобот доклади, марказий контроль комиссиясининг ҳисоботи. Съезд делегатлари партия уставига ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги таклифларни қараб чиқадилар. ВСИП программавий баёнотининг лойиҳасини тасдиқлайдилар.

ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг ҳисобот докладини қилди.

Доклад зўр эътибор билан тингланди ва бир неча марта давомли қарсаклар билан бўлиниб турди.

Шундан кейин ВСИП Марказий контроль комиссияси иши тўғрисида комиссия раиси Я. Брутьо ҳисобот берди.

Венгрия Социалистик ишчи партиясининг съезди ўз ишини давом эттирмоқда.

* * *

БУДАПЕШТ, 18 март. (ТАСС махсус мухбирлари). Венгрия Социалистик ишчи партияси XI съездининг делегатлари ўтган тўрт йил мобайнида қилинган иш якунларини ғоят қизиқиб ва зўр активлик билан муҳокама қилмоқдалар. Венгрия Халқ Республикасида ривожланган социалистик жамият қуришнинг бундан буёнги йўлларини белгиламоқдалар.

Бугун эрталабки мажлис Дьер машинасозлик заводининг фрезерчиси И. Палнинг нутқи билан очилди. У айтдики, партия қарорларида завод ички демократиясини ҳар томонлама ривожлантириш омманинг ижодий ташаббусини очиб беришнинг муҳим омилидир. Ишга, жамият мулкига омилкорлик билан муносабатда бўлишни меҳнаткашлар онгида бундан буён ҳам изчиллик билан мустаҳкамлаш зарур. Корхоналарда, кооперативларда ва давлат хўжаликларида кенг авж олиб кетган социалистик меҳнат бригадалари ҳаракати бу соҳада катта роль ўйнайди.

ВСИП Будапешт шаҳар комитетининг биринчи секретари И. Катона ўз нутқида бундай деди: Совет Иттифоқи 30 йил муқаддам Венгрияни озод қилибгина қолмай, шу билан бирга бутун ана шу давр мобайнида мамлакатга ҳар томонлама ёрдам ва мадад бериб келганлигини Венгрия коммунистлари, мамлакат халқи ҳеч қачон эсдан чиқармайди. Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик кучимиз манбаи ва тинч ҳамда ижодий меҳнат соҳасидаги муваффақиятларимиз гаровидир. Бизнинг аминмизки, деб таъкидлади И. Катона, венгер халқи КПСС, Совет Иттифоқининг қардошларча дўстлиги ва мададини бундан буён ҳам сезиб туради.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга сўз берилади.

Съезд делегатлари ва меҳмонлари ўртоқ Л. И. Брежневни қизғин, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар. Съезднинг барча қатнашчилари ўринларидан турадилар. Залда гулдурос қарсаклар узоқ вақт тинмайди.

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди. Нутқнинг охирги сўзларини, Л. И. Брежнев айтган ҳар бир табрик сўзини съезд делегатлари гулдирос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг ВСИП XI съездига йўллаган табрикномасини гулдирос қарсаклар остида президиумга топширди.

Съездда раислик қилувчи ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Касаба союзлари умумвенгрия кенгашининг Бош секретари Ш. Гашпар съезд делегатлари, ВСИП аъзолари, бутун венгер халқи шаънига айтган самимий сўзлари учун ўртоқ Л. И. Брежневга қизғин ташаккур билдирди. Ш. Гашпар венгрия коммунистларидан ва бутун венгер халқидан коммунизм қураётган совет халқига дўстона салом топшириб. КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга оширишда Советлар мамлакатининг меҳнаткашларига янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Венгрия пойтахтидаги Бинокорлар касаба союзи саройининг залидан Совет Иттифоқи учун телевидение ва радио орқали бевосита кўрсатув ва эшиттириш олиб борилди. Венгриядаги, Совет Иттифоқидаги ва бошқа мамлакатлардаги миллион-миллион кишилар Леонид Ильич Брежневнинг нутқини тингладилар ва кўрдилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг съездда сўзлаган нутқи КПСС билан ВСИП, СССР билан ВХР халқлари ўртасидаги қардошлик мустаҳкамланиб бораётган бирликнинг ёрқин намойишига айланди.

БУДАПЕШТ, 17 март. Венгрия Социалистик ишчи партияси XI съезди президиумида.
«Известия» махсус мухбири **С. Смирнов** телефотоси.

ХЎЖАЛИК ИСТИҚБОЛИ

Вотинцев номли колхоз аъзолари 1974 йилда пахтачилик, чорвачилик ва бошқа соҳаларда меҳнат зафарларини қўлга киритдилар. Давлатга 4202 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Ҳар гектардан 37,7 центнердан пахта ҳосили олинди, қишлоқ хўжалигининг барча соҳалари бўйича беш йиллик план тўрт йилда бажарилди.

— КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошираётган колхозчиларимиз, — дейди колхоз раиси Б. Сулаймонов, — бир йил мобайнида ҳосилдорликни салкам 3 центнерга кўтардилар. Ҳар бош сигирдан пландагидан 300 килограмм кўп сут соғиб олишга эришилди. 1970 йилда ҳосилдорлик 28,7 центнерни ташкил этган бўлса, 1974 йилда 37,7 центнерга тўғри келди. Ўтган тўрт йилда ҳосилдорлик 9 центнерга ошди. Таннархи эса, 4-5 сўмга камайди.

Колхоз меҳнаткашларининг бу ютуқлари пахтачиликни комплекс механизациялаш, деҳқончилик маданиятини янада юксалтириш, ер унумдорлигини ошириш, фан ва техника янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, илғорлар тажрибасини оммалаштиришнинг ажойиб натижасидир. Кўкламда рўй берган табиат инжиқликлари, сув танқисликларининг ўз вақтида бартараф этилиши, ғўзаларни қондириб суғоришда муҳим методлар қўлланиши катта фойда берди. Деҳқонлар бой тажрибаларини ишга солиб, мардонавор меҳнат қилдилар.

Колхозда кўп йиллик тажрибага эга бўлган пахтакорлар, моҳир механизаторлар, агрономлар кўп. Республикада хизмат кўрсатган пахтакор, Ленин ордени кавалери, бригада бошлиғи Абдували Расулматов, Мирза Ортиқов, Норқул Норбоев, Шайхи Бўрибеков, Мустафо Аҳмедов бошлиқ бригадаларда ҳар гектаридан 45-46 центнердан ҳосил етиштирилди.

Лекин хўжаликда район кўрсаткичидан паст пахта етиштирган бригадалар ҳам йўқ эмас.

Ўтган йили ҳар бир «зангори кема» билан ўртача 130 тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб олинди. Республикада хизмат кўрсатган механизатор, «Октябрь революцияси» ордени кавалери Турқора Раҳимбердиев, Қўчқор Қодиров, «Октябрь революцияси» ордени кавалери Йўлдош Носиров, Суюн Бойназаров каби моҳир механизаторларнинг ҳар бири мавсумда 180 — 320 тоннадан ортиқ «оқ олтин»ни пўлат этаклардан тўкдилар.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига қарата Мурожаатига жавобан Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, меҳнат қилаётган меҳнаткашлар якунловчи йилда ҳар гектардан 40 центнердан пахта, 80 центнердан маккажўхори дони, 55 центнердан шоли етиштириш юзасидан юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Шунингдек давлатга кўплаб гўшт, тухум, картошка, полиз маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар етказиб берилади. Чорвадорлар қорамоллар зотини яхшилаб, планда белгиланганидан 350 килограмм кўп сут соғиб оладилар. Бўрдоқига боқилган моллар тирик вазни 420 килограммга етказилади. Илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириб, ички имкониятларни ва резервларни ишга соладилар.

М. ҒОЗИҚУЛОВА,
Оққўрғон райони.

МУРОЖААТГА АМАЛИЙ ЖАВОБ

Бултур Ҳаким Саидғозиев бошлиқ бригададаги 138 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Қўчқор Худойбердиев бошлиқ звено аъзолари эса 57 гектар майдонининг ҳар гектаридан 46 центнердан ҳосил етиштирдилар. Бу Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхозда энг юқори кўрсаткич эди. Звенода ҳосилдорлик 1973 йилдагига нисбатан 13 центнер ошди. Йиллик план 145 процент бажарилди. Қўчқор Худойбердиевнинг ўзи машина билан мавсумда 180 тонна пахта терди.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан азамат пахтакорлар ҳосилдорликни беш центнерга кўтариш мажбуриятини олдилар. Ҳозир Ҳаким Саидғозиев бошлиқ бригадада иш қизғин. Улар кўклам экин кампаниясига тайёргарлик кўриб, ариқ-зовурларни тозаламоқдалар. Далага гўнг чиқаришни давом эттирмоқдалар.

Э. ТУРСУНОВ.

ДЎСТЛИК ЖАМИЯТИГА МУКОФОТ

Венгрия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришдаги катта хизматлари учун ВЕНГРИЯ—СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ЖАМИЯТИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ордени билан мукофотланди. (ТАСС).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Азиз ўртоқ Кадар!
Ҳурматли съезд делегатлари!
Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан, мамлакатимиз коммунистлари ва барча меҳнаткашлари номидан Венгрия социалистик ишчи партиясининг XI съезди қатнашчиларини, венгер коммунистларининг бутун 750 минг кишилик армиясини қардошларча, самимий табриклаймиз. Биз бутун венгер халқини табриклаймиз. Маслакдошларимиз ва дўстларимиз бўлган сизларга ишингизда тўла муваффақият тилаймиз.

Кейинги йилларда эришилган зафарларнинг кўламлари жиҳатидан, сизлар ўртага қўяётган янги вазифаларнинг аҳамияти жиҳатидан бу съезд партия ва мамлакат тарихида, шубҳасиз, муҳим ўрин олади.

Венгер коммунистларининг XI съезди мамлакатингиз озодлигининг 30 йиллиги ва гитлерчилар фашизми устидан қозонилган Буюк ғалабанинг 30 йиллиги сингари саналар билан деярлик бир вақтга тўғри келди. Бу билан съезд алоҳида мазмун касб этади, социалистик Венгриянинг ҳозирги муваффақиятларини тарихий истиқбол нуқтаи назаридан баҳолаш имконини беради

Совет кишилари сизларнинг бу ерда Дунай ва Тисса водийсида содир бўлган буюк революцион ўзгартишлар учун фахрланиш ҳис-туйғуларингизни яхши тушунадилар. Венгер коммунистлари ўз мамлакатини социалистик негизда қайта қуришга нақадар кўп меҳнат ва мардлик, ақл-заковат ва қалб қўрини сарфлаганликларини, улар қандай синовлардан ўтганликларини биламиз.

Ўтган ўттиз йил мобайнида венгер миллатининг ижодий кучлари чинакам намоён бўлди. Экономиканинг муттасил ривожланиб бораётганлиги, меҳнаткашларнинг турмуш даражаси тинимсиз ошаётганлиги, социал ва миллий зулмнинг барча формаларини тугатишга, ҳамма гражданларнинг тўла тенг ҳуқуқлилигига, меҳнат аҳлининг тўла ҳокимиятига, халқ бирлигига асосланган ва шу қадар мустаҳкам негиз туфайли эришилган ижтимоий тузум, бугунги Венгриянинг қиёфасини белгилаб турган хусусиятлардир. Бу — партиянгиз, бутун венгер халқи кураши ва меҳнатининг муносиб якунидир.

Венгрия социалистик ишчи партияси ўзининг принципиал маркссча-ленинча йўли туфайли, омманинг овозига сезгирлик билан қулоқ солиш, энг мураккаб ижтимоий жараёнларни меҳнаткашларнинг манфаатларини кўзлаб вазмин ва дадил йўллаб туриш маҳорати туфайли венгер халқининг зўр ишончига сазовор бўлиш билан бирга социалистик дунёда, бутун коммунистик ҳаракатда юксак обрў-эътибор ҳам қозонди.

Кеча биз ўртоқ Янош Кадарнинг Марказий Комитет номидан қилган ҳисобот докладини тингладик. У ўз докладида коммунизм қурилишидаги катта-катта муваффақиятларни яққол тасвирлаб берди. Шу билан бирга ҳал этилмаган проблемалар коммунистларга хос сергаклик ва ошкоралик билан айтиб ўтилди, истиқбол йўли равшан белгиланди.

Сизлар ҳозир партиянинг янги программ баёнотини қабул этаяпсизлар. Ривожланган социалистик жамият қуриш ва шу тариқа коммунизм сари шаҳдам одим ташлашдан иборат илҳомбахш мақсад ўртага қўйилмоқда. Синфлар ўртасидаги муҳим тафовутларни бартараф этиш, социалистик мулкнинг иккала формасини бир-бирига янада яқинлаштириб, меҳнат унумдорлигини кескин ошириш ва шу асосда халқ фаровонлиги даражасини яна анча юксалтириш сингари ғоят муҳим вазифаларни ҳал этиш кўзда тутилмоқда.

Бу — мураккаб ва катта вазифалардир. Бироқ белгиланган режа ҳақиқатга айланишига шак-шубҳа йўқ. Меҳнаткашларнинг социализм ғояларига садоқати, партия, давлат, хўжалик, илм-фан кадрлари орттирган жуда катта тажриба, энг муҳими эса — партия тутган тўғри сиёсий йўл, ишчилар синфининг хоҳиш-иродаси, социализмнинг тақдири учун, мамлакатнинг келажаги учун ўз масъулиятини англаш бунинг гаровидир.

Азиз дўстлар, съезд ҳужжатларида совет-венгер ҳамкорлигининг умумий ишимиз учун ҳам, шунингдек социалистик Венгриянинг миллий манфаатлари учун ҳам бўлган аҳамияти тўғрисида кўпгина ёрқин ва самимий сўзлар айтилган. Венгер коммунистларининг атоқли раҳбари, эътиқодли ва принципиал интернационалист ўртоқ Янош Кадар ҳам шу ҳақда гапирди. Бизнинг мамлакатимизда ва халқаро коммунистик ҳаракатда ўртоқ Янош Кадарни яхши биладилар ва севадилар. Азиз ўртоқлар, мамлакатларимизнинг ҳамкорлигига берилган юксак баҳо учун, бизнинг партиямиз ва халқимиз шаънига айтилган эзгу сўзлар учун сизларга миннатдорчилик изҳор этамиз.

(Давоми 2-бетда).

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати Гамбия Республикасининг президенти Дауда К. Жавара шарафига 17 март куни Катта Кремль саройида зиёфат бердилар.

Зиёфатда меҳмонга ҳамроҳ бўлиб келган Гамбия давлат арбоблари ҳам иштирок этдилар.

Совет томонидан зиёфатда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, А. А. Громико, Д. С. Полянский, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Н. В. Подгорний билан Дауда К. Жавара нутқ сўзладилар. Уларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бўлиниб турди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА БАҲОРГИ ЭКИНЛАР ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 18 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — баҳори дон экиш; иккинчи стун — эртаги сабзавот экиш ва кўчат ўтқазиш; учинчи стун — беда сепиш (планга нисбатан процент ҳисобида).

Янгийўл	280,7	63,5	20,4
Оҳангарон	250,8	85,9	—
Оққўрғон	200,0	191,1	59,3
Бўка	100,0	201,6	15,9
Қуйи Чирчиқ	100,1	50,5	98,0
Юқори Чирчиқ	73,2	57,6	20,4
Ўрта Чирчиқ	59,8	47,1	9,8
Калинин	52,1	75,5	23,1
Пискент	42,0	355,0	6,5
Чиноз	42,0	420,0	3,0
Бекобод	39,7	182,6	46,2
Бўстонлиқ	—	58,0	—
Оржоникидзе	—	70,7	10,4
Область бўйича	55,7	75,7	21,9

Изоҳ: баҳорги дон экиш планининг ўзгарганлиги муносабати билан унинг бажарилиш проценти ҳам ўзгартирилган ҳолда берилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ, РАЙОН, ШАҲАР, ПОСЁЛКА, ҚИШЛОҚ ВА ОВУЛ СОВЕТЛАРИГА САЙЛОВЛАР ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг ваколат муддати 1975 йил 13 июнда ва ўн тўртинчи чақириқ Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларининг ваколат муддати 1975 йил 17 июнда тугаши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советига ва ўн бешинчи чақириқ меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайловлар 1975 йил 15 июнь, якшанба кунига белгилансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1975 йил 18 март,
Тошкент шаҳри.

Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхоз чўпонлари фидокорона меҳнат қилиб, совлиқлардан кўплаб соғлом қўзи олиш учун курашишмоқда. Тўйчи Шолбоев, Абдурашид Қодиров каби чўпонлар шулар жумласидандир. Улар ҳар 100 бош совлиқдан кўплаб соғлом қўзи олишга ваъда қилишди. Суратда: колхознинг тоғ ён бағирларидаги отарларида.

Г. Пун фотоси, (ЎзТАГ).

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

(Боши 1-бетда).

Партияларимизнинг жуда катта хизмати шундан иборатдирки, совет-венгер дўстлиги миллион-миллион совет ва венгер меҳнаткашларининг мулки бўлиб қолди. Қўшнимиз ва иттифоқчимиз бўлган Венгрия билан қардошлик муносабатлари — совет коммунистлари учун принцип, ҳис-туйғу ва эътиқод ишидир. Бизнинг партиямиз билан бутун халқимиз дўстлигимизни тўхтовсиз мустаҳкамлаш ва чуқурлаштириш учун куч-ғайратни аямайдилар, деб сизларни ишонтирмоқчиман, ўртоқлар.

Сизларга шуни хурсандчилик билан маълум қиламанки, Венгрия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантиришдаги катта хизматлари учун СССР Олий Совети Президиуми Венгрия-Совет дўстлиги жамиятини Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлашга қарор қилди. Шу жамият раҳбарлари ва активларини, дўстлигимизни мустаҳкамлашдек олижаноб ишга ёрдам бераётган барча кишиларни чин кўнгилдан табриклайман!

Ҳамма соҳаларда — ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам илмий-техникавий, ҳам маданий соҳаларда Совет-Венгрия алоқаларининг самарадорлигини кўрсатувчи мисоллар кўп. Менимча, шундай деса бўлади: ҳамкорлигимиз ҳаммамизни йил сайин сиёсий жиҳатдан бақувват, маънавий жиҳатдан бадавлат қилмоқда, мамлакатларимизнинг иқтисодий потенциалини кўпайтирмоқда, халқларимиз турмушини янада яхшилашга ёрдам бермоқда.

Хўжалик соҳасидаги алоқаларимиз кенг ва хилма-хил бўлиб, бу алоқалар ҳозирнинг ўзидаёқ иккала мамлакатимизга катта фойда келтирмоқда. Келгуси йилларда эса, Совет-Венгрия ҳамкорлиги амалда экономиканинг барча етакчи тармоқларини қамраб олади. Бу эса, мамлакатларимиз олдида турган кўпгина вазифаларни ҳал этишни тезлаштиради, албатта. Ҳозирнинг ўзидаёқ бизда бир қанча лойиҳаларни биргаликда амалга ошириш тажрибаси мавжуд.

Ўртоқ Кадар бултур Москвада бўлган вақтда биз пластмасса учун керакли хом ашёни биргаликда ишлаб чиқаришни ташкил этиш, олефин программаси деб аталган программани амалга ошириш нақадар катта аҳамиятга эга бўлиши тўғрисида гапирган эдик. Энди бу программа рўёбга чиқди. Ҳар иккала томонга қимматли химиявий маҳсулот тўхтовсиз юборилиб турибди.

Яқинда яна бир қувончли воқеа содир бўлди — янги газ қувурининг биринчи навбати муддатидан аввал қуриб битказилди. Шу қувур орқали Совет Иттифоқидан Венгрияга химия саноати учун ҳам, шунингдек мамлакатингиз энергетикаси учун ҳам ғоят муҳим бўлган табиий газ юбориб турилади. Совет қурувчилари коллективи шу объектни съездингиз очиладиган кунгача қуриб битказиш мажбуриятини олган эди. Бу мажбурият бажарилди. Назаримда, икки ўртада қардош партияларнинг съездларига мана шундай меҳнат ютуқларини тухфа қилиб туриш анъанаси вужудга келса, чакки бўлмас эди!

Азиз дўстлар!

Мен қардош социалистик мамлакатлар партияларининг кўпгина съездларида қатнашишга мушарраф бўлганман. Таъбир жоиз бўлса, шундай дейишим мумкин: социализм ва коммунизм қуриш билан машғул бўлган коммунистларнинг ҳар бир янги съезди шу улуғвор қурилишнинг умумий манзарасини янада равшан, яққол ва салобатли қилади.

Коммунистлар жаҳон узра ўз назарияси байроғини қайси мақсадда кўтарган бўлсалар, социалистик революциялар қайси мақсадлар йўлида амалга оширилган ва оширилаётган бўлса, мамлакатларимизнинг халқлари қайси мақсадни кўзлаб меҳнат қилаётган бўлсалар биз ҳаммамиз шу туб мақсадларга эришиш сари комил ишонч билан яқинлашиб бормоқдамиз. Бу мақсадлар — барча гражданларга моддий ва маънавий фаровонликни, муносиб турмуш шароитларини таъминлаб беришдан, маданиятнинг олий обидаларини энг кенг халқ оммасининг бисотига айлантиришдан, инсон шахсини чинакам уйғун равишда ривожлантириш имкониятларини яратишдан иборат. Барча мамлакатлар меҳнаткашларининг кўз ўнгида бизнинг муваффақиятларимиз социализм афзалликларининг ишонарли намунаси бўлиб хизмат қилмоқда.

Зотан, ўртоқлар, биз ҳеч ким босиб ўтмаган ва қийин тарихий йўлдан якка-ёлғиз, ҳар биримиз ўз ҳолимизча эмас, балки биргалашиб бораётганлигимиз бизнинг буюк бахтимиздир.

Ўртоқ Кадар ўз докладида халқ Венгриясининг муваффақиятлари ва ютуқлари кўп жиҳатдан социализм мамлакатлари қардошларча ҳамкорлигининг натижаси эканлигини айтди. Дарҳақиқат, дўстлик ва ўзаро ёрдам барча халқларимизга биргаликда ва уларнинг ҳар бирига алоҳида янги куч-қувват манбаини очиб бергандек бўлди. Биз шу манбадан нақадар кўпроқ баҳраманд бўлсак, шу қадар бадавлат бўлиб бораверамиз.

Ҳозир бизда ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларида қардош мамлакатлар биргаликда иш кўришининг яхши такомиллашган механизми бор. Мана йигирма йилдирки, Варшава шартномаси ташкилоти Европадаги социалистик давлатлар сиёсий ва мудофаа ҳамкорлигининг мустаҳкам ишончли негизи бўлиб турибди. Бу ташкилот социализм ғалабаларини ҳимоя қилишда жуда катта роль ўйнаганлиги ва бизнинг муштарак тинчлик сиёсатимизнинг яхши воситаси бўлиб хизмат қилиб келаётганлиги шак-шубҳасиз фактдир. Турли лавозимлардаги арбоблар ҳамкорлигининг хилма-хил формалари кундалик тажрибага сингиб кетди. Биз шу формаларнинг ҳаммасидан фойдаланиб ҳаёт ўртага қўяётган янги, кўпинча ғоят мураккаб вазифаларни тўғри ҳал этиш йўлини биргаликда топишни ўрганиб олганлигимиз жуда муҳимдир.

Бу нарса сиёсат соҳасида яққол намоён бўлди. Ҳар бир янги тарихий босқичда социалистик жамият ривожининг истиқболларини тўғри белгилаш нақадар муҳимлигини биз ҳаммамиз тушунамиз, ўртоқлар. Шу нуқтаи назардан олганда қардош партияларнинг коллектив куч-ғайратлари билан муштарак тажриба асосида ривожланган социализмни барпо этиш йўли жуда катта аҳамиятга эга бўлди.

Ривожланган социализмни барпо этиш йўли ҳозир кўпчилик социалистик мамлакатларда улардан ҳар бирининг ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олинган ҳолда амалга оширилмоқда.

Социализмни ривожлантириш ва коммунистик қурилишнинг туб масалаларида партияларимизнинг якдиллиги тўғри марксча-ленинча йўлдан дадил бориш имконини берди. Бу якдиллик ўнг ва ўта сўл унсурларнинг марксизм-ленинизмни сохталаштириш йўлидаги уринишларига муносиб зарба беришга кўмаклашди, айрим мамлакатларда вақти-вақти билан вужудга келган мураккаб сиёсий вазиятларни бартараф этиш имконини берди. Бизнинг сиёсий якдиллигимиз умуман социалистик ҳамдўстликни ижтимоий тараққиётнинг анча юксак маррасига олиб чиқди.

Кейинги вақтларда партияларимизнинг идеологик фаолияти соҳасида янги вазифалар пайдо бўлди. Ривожланган социализм ва коммунизмни қуриш фан ва маданиятни ривожлантиришга, оммани коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларига кўпроқ эътибор берилишини тақозо этади. Иккинчи томондан, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принциплари тобора тўлароқ қарор топаётган шароитда ғоялар кураши, бизнинг социализм тўғрисидаги ҳақиқатни дунёга ёйиш борасидаги куч-ғайратларимизни активлаштириш, социализмга ёт бўлган идеологиянинг ҳамма турларига қарши кураш алоҳида аҳамият касб этади.

Шуни айтиш керакки, ҳамма йўналишлар бўйлаб биз биргаликда ўтказаётган иш анча салмоқли натижалар берди. Актуал назарий проблемалар ҳозир биргаликда неча марталаб муҳокама қилинаётганлигига, турли социалистик мамлакатлардаги авторлар коллективлари яратган илмий ишлар нақадар кўп босилиб чиқарилаётганлигига бир назар ташланг. Социалистик давлатлар фанлар академияларининг тарих ва фалсафа, экономика ва ҳуқуқ соҳаларидаги ҳамда ижтимоий билимнинг бошқа тармоқларидаги ҳамкорлиги тобора активроқ йўлга қўйилмоқда. Социализм мамлакатлари ўртасидаги маданий алоқалар тобора кенгайиб ва бойиб, мароқли бўлиб қолмоқда. Қардош партиялар Марказий комитетлари, секретарларининг халқаро ва идеология масалаларига, партия қурилиши проблемаларига бағишланган кенгашлари каби иш формаси ҳам одат тусига кириб бормоқда.

Қардош мамлакатларнинг экономика соҳасидаги ҳамкорлиги ҳам муваффақиятли ривожланмоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгаши чорак асрдан кўпроқ вақтдан бери иноқлик билан иш олиб бормоқда. Социалистик иқтисодий интеграциянинг муҳим комплекс программаси биргаликда ишлаб чиқилди ва биз бу программани амалга оширмоқдамиз. Биз уни ўзимиз истагандек ҳамиша тез бўлмаса-да, ҳар ҳолда муттасил ва изчиллик билан бажармоқдамиз.

Интеграция омили қардош мамлакатлардан ҳар бирининг халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этишда йил сайин тобора катта роль ўйнамоқда. Кўп жиҳатдан шу туфайли Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгаши мамлакатлари дунёнинг энг динамик ривожланаётган индустриал райони бўлиб қолди, ўсиш суръатлари жиҳатидан давлатларнинг бошқа ҳар қандай группасидан ўзиб кетмоқда.

Ҳозир капитализм дунёсини чуқур иқтисодий кризис ларзага келтираётган бир пайтда бизнинг ҳар томонлама ҳамкорлигимиз самаралари айниқса яққол кўриниб турибди. Социалистик мамлакатларда экономика ва меҳнаткашларнинг фаровонлиги муттасил ўсаётган бир пайтда капиталистик давлатларда ишлаб чиқариш 30-йиллардан буён мисли кўрилмаган даражада пасайиб, ишсизлик ва пулнинг қадрсизланиши кучайиб бормоқдаки, ҳозир иккала система ўртасидаги туб тафовут шунинг ўзидан яққол кўриниб турибди.

Ўз-ўзидан равшанки, жаҳон бозоридаги ишларнинг аҳволи бизнинг хўжалик соҳасидаги ишларимизга маълум даражада таъсир қилмай қола олмайди, чунки социалистик мамлакатлар носоциалистик дунё билан бир мунча кенг миқёсда иқтисодий муносабатлар боғлаб турибди. Бироқ биз социализмнинг туб афзалликларига таяниб, шундай мураккаб шароитда вужудга келаётган проблемаларни, масалан, нарх-наво масалаларининг ёки энергия ва хом ашёга бўлган ва ўсиб бораётган эҳтиёжларни қондириш масалаларини ҳал этишга ўзимизнинг социалистик воситаларимиз билан ёндошиш, шу тариқа қардош мамлакатлар экономикасининг капитал дунёсидаги кризиснинг зарарли оқибатларидан иложи борича омон сақланишига эришиш имкониятига эгамиз.

Олға томон қилинадиган ҳаракат йўлида янги проблемалар пайдо бўлаверади. Ихтисослаштириш ва кооперациялаш жабҳасининг кенгайиши интеграция жараёнини янада пухтароқ бошқаришни ҳамда ишлаб чиқаришни ўсиб бораётган ташқи иқтисодий алоқалар эҳтиёжларига мослаштира билишни ва кўп томонлама асосда янги хом ашё ҳамда ишлаб чиқариш комплексларини вужудга келтиришни ҳам талаб қилади.

Партияларимиз билан давлатларимизнинг раҳбарлари бу масалаларга зўр эътибор билан қараб келмоқдалар, энг яхши қарорларни топиш мақсадида бир-бирлари билан доимо маслаҳатлашиб турибдилар.

Хуллас, ўртоқлар, қардош мамлакатларнинг ҳамкорлиги ҳамма соҳаларда тобора мустаҳкамланиб ва кенгайиб бормоқда. Бу нарса айниқса муҳимдир, чунки бизнинг бирлигимизни заифлаштириш йўлларини ҳатто тушида ҳам қидираётган кучлар дунёда ҳали ҳам оз эмас. Бироқ уларнинг бу йўлдаги ҳамма уринишлари барбод бўлмоқда. Бизнинг ҳамдўстлигимиз йилдан-йилга мустаҳкамланмоқда. Бундан бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас, чунки энг инсонпарвар, энг адолатли ғоялар ҳамдўстлигимизга негиз қилиб олинган. Бизнинг мақсадимиз битта — халқларимизга янги турмуш қуриш йўлида осойишта ижодий меҳнат қилиш учун ҳамма шарт-шароитларни таъминлашдан иборат бўлганлиги учун ҳам биз якдил бўлиб жипслашганмиз.

Маълумки, буюк мақсадлар буюк куч-ғайрат юзага келтиради. Коммунизмдан иборат буюк мақсад социалистик интернационализмнинг буюк куч-ғайратини юзага келтирди. Биз тараққиёт йўлидан комил ишонч билан биргаликда бормоқдамиз. Мамлакатларимиз ер юзидаги барча халқларнинг тинчлиги, хавфсизлиги ва эркин ривожланиши ишига биргаликда тобора кўпроқ ҳисса қўшмоқдалар.

Давлатларнинг ижтимоий тузумидаги тафовутлардан қатъий назар улар ўртасидаги муносабатларга куч қўлланишдан воз кечиш, чегараларнинг дахлсизлигини эътироф қилиш, низоли масалаларни музокаралар йўли билан ҳал этиш, актуал халқаро проблемалар хусусида мунтазам маслаҳатлашиб туриш, чуқур, узоқ муддатли иқтисодий ҳамкорлик қилиш, фан ва маданият ютуқларини баҳам кўриш сингари элементлар тобора кўпроқ мустаҳкам кириб бормоқда.

Умуман биз шуни мамнуният билан айта оламизки, Совет Иттифоқининг ва бошқа қардош социалистик мамлакатлар кўпчилигининг капиталистик дунёдаги энг катта давлатлар билан муносабатлари тинч-тотув яшаш ва тинч ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш тушунчаларига мос келадиган бир мунча нормал изга туша бошлади.

Шу нуқтаи назардан олганда Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш каби катта коллектив ишни муваффақиятли равишда поёнига етказиш алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар ўз ғайрат — ҳаракатларини мувофиқлаштириб олиб, бу йўлда бутун куч-ғайратларини сарф қилмоқдалар. Ҳозир кенгашнинг бошқа кўпчилик қатнашчилари ҳам унинг ишини яқин ойларда олий даражада тугаллаш фикрига аста-секин қўшилмоқдалар, деса бўлади. Бу — қувончли силжиш, албатта. Умумевропа кенгашини тезроқ тугаллашга халақит беришга ўжарлик билан уринаётган кучлар ўз зиммаларига жуда катта жавобгарликни олмоқдалар.

Кенгаш натижалари, В. И. Ленин ибораси билан айтганда, Европа халқлари ўртасида биргаликда тинч-тотув яшашни ривожлантириш учун яхши принципиал негиз, мустаҳкам пойдевор бўлишига аминмиз. Шунинг ўзиёқ энг заковатли кишилар асрлар бўйи орзу қилиб келган тинчлик ва ақл-идрок идеалларини рўёбга чиқариш йўлидаги жуда катта ютуқ бўлади. Шу сиёсий пойдеворга таяниб, Европа давлатлари ўртасидаги тинч ҳамкорлик ва ҳар тарафлама ўзаро манфаатли алоқаларнинг моддий биносини қуришнинг тобора каттароқ вазифаларини ҳал этиш мумкин бўлади.

Бу ҳамкорликнинг конкрет форма ва йўлларини ҳаётнинг ўзи кўрсатади. Масалан, бошқа масалалар билан бирга «ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатиш» мақсадини амалий равишда юзага чиқариш вазифаси биринчи ўринга чиқиб олади, деб тахмин қилиш мумкин. Бунда мен давлатларнинг қуролли кучлари ва қурол-яроғлари миқдорини чеклашгина эмас, шу билан бирга босқичма-босқич қисқартиришни ҳам назарда тутаяпман. Аммо бу бир варақайига ҳал қилиш мумкин бўлган жўн масала эмас, албатта. Аммо ҳозирнинг ўзидаёқ бу йўлда куч-ғайрат сарфланаётганлиги маълум. Мен Владивостокдаги Совет—Америка учрашуви якунларини ҳам, шунингдек ҳозир Женева ва Венада олиб борилаётган музокараларни ҳам кўзда тутаяпман.

Яна бир гапни айтиб ўтмоқчиман. Европани тинч йўлдан ривожлантиришнинг бундан буёнги йўлларини белгилаб олишда — илгари «совуқ уруш»дан кескинликни юмшатиш сари бурилиш ясаш учун олиб борилган кураш каби — социализм мамлакатларининг ташаббуси, коммунистларнинг ташаббуси, уларнинг тинчлик идеалларига садоқати, уларнинг халқ оммаси туб манфаатлари билан чамбарчас боғлиқлиги яна бир карра ўз ролини ўйнашига аминмиз. Яқин келажакда Европа коммунистик ва ишчи партияларининг янги конференцияси бўлади. Назаримда бу конференция тарих томонидан қитъамиз ҳаётининг кун тартибига қўйилаётган навбатдаги вазифаларни ишлаб чиқишга муносиб ҳисса қўша олади, деб дадил айтиш мумкин.

Ўз-ўзидан равшанки, ўртоқлар, эришилган натижа билан хотиржам бўлиб қолиш ярамайди. Кескинликни юмшатиш жараёни, тинчликни мустаҳкамлаш жараёни — доимо олға ҳаракат қилишни талаб этадиган тўхтовсиз жараёндир. Бу йўлда тўхтаб қолиш — шу дамгача эришилган натижаларни хавф остида қолдиришни ҳам билдиради. Бунинг устига капиталистик система қаттиқ кризисга учраган ҳозирги шароитда кескинликни юмшатиш душманлари, қуролланиш пойгаси ва «совуқ уруш» тарафдорлари анча активлашмоқдалар. Халқ манфаатларига қарши бўлган бу кучлар ўз қуролларини асло ташлаганлари йўқ. Улар халқаро ривожланишнинг боришини орқага буриб юборишга зўр бериб уринмоқдалар. Шу боисдан ҳам тинчлик учун курашчилар ҳушёрликни бўшаштирмасликлари, тинчлик душманларининг кирдикорларига тегишли зарба беришлари, янги вазифаларни доимо диққат марказида тутишлари, тинчлик сиёсати уфқларини кенгайтириш тўғрисида доимо ўйлашлари лозим.

Дунёда — Яқин Шарқда ҳам, Жануби-Шарқий Осиёда ҳам, жаҳоннинг бошқа районларида ҳам хатарли кескинлик, можаролар ва потенциал ҳарбий портлаш манбалари ҳамон мавжудлигини биз эсдан чиқара олмаймиз. Масалан, бошқа материклар устида даҳшатли булутлар кезиб юрган бир пайтда фақат Европанинг ўзи учун мустаҳкам, гарантияланган тинчлик бўлишини тасаввур этиб бўлмайди.

Тинчлик бўлинмасдир — биз коммунистлар бу ҳақиқатни чарчамай такрорлаб келамиз ва шунга мувофиқ равишда иш тутамиз.

Шу сабабли биз Европада мустаҳкам тинчлик учун курашар эканмиз, айни вақтда Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасида тинч-тотув яшаш ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлашга ғоят жиддий аҳамият бераяпмиз, чунки бу ялпи тинчлик иши учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Шу сабабли Совет Иттифоқи ва бошқа қардош мамлакатлар Яқин Шарқда чинакам мустаҳкам ва чинакам адолатли тинчлик ўрнатиш учун ҳамда бунга эришишнинг энг тўғри йўли — шу мақсад йўлида чақирилган анжуман — Женева кенгаши ишни тезроқ қайта бошланиши учун, туб проблемаларни ҳал этиш — 1967 йилда оккупация қилиб олинган барча араб ерларни озод қилиниши, фаластинлик араб халқининг қонуний ҳуқуқлари қондирилиши, унинг ўз давлатини барпо этиши учун, Яқин Шарқдаги барча давлатларга хавф-хатарсиз, мустақил ва эркин яшаш ҳамда ривожланишни самарали равишда таъминлаб берилиши учун доимо, зўр қатъият ва куч-ғайрат билан курашмоқдалар.

Шу боисдан ҳам биз Осиёда тинчлик ва хавфсизликни Осиё мамлакатларининг коллектив куч-ғайратлари билан мустаҳкамлаш ишини ғоят муҳим вазифа деб ҳисоблаймиз.

Дунёда потенциал агрессорлар, авантюра ва қурол ўқталиш ҳаваскорлари халқларнинг ҳамма жойда тобора қатъий зарбасига учрайдиган, тинчлик, хавфсизлик ва тинч келажакка ишонч амалий равишда ер юзининг турли районларидаги тобора кенг меҳнаткашлар оммасининг мулки бўлиб қоладиган иқлимни вужудга келтириш керак. Ўз халқини севадиган ва инсониятнинг тараққиёти тўғрисида ўйлайдиган ҳар бир киши бутун куч-ғайратини бағишлайдиган муносиб мақсад ана шундан иборат.

Азиз ўртоқлар! Яна бир неча кундан кейин венгер халқи ўз мамлакати фашистлар истебдодидан озод этилганлигининг 30 йиллигини байрам қилади. Совет Иттифоқи, бошқа қардош социалистик давлатларнинг халқлари, янги Венгриянинг барча дўстлари бу тантанали санани сизлар билан бирга нишонлайдилар.

Ўша 1945 йил баҳорида Европадаги кўпгина халқлар учун янги турмуш тонгги отди. Фашизм устидан қозонилган ғалаба бутун инсоният тақдирида тарихий марра бўлиб қолди. Жаҳон социализмининг ҳозирги муваффақиятлари, революцион кучлар муттасил ўсиб бораётганлиги, ер юзида мустаҳкам тинчлик йўлидаги курашда эришаётган катта-катта ютуқларимиз ана шу ғалабанинг энг теран оқибатларидир.

Ғалабанинг ўттиз йиллиги буюк байрамини халқлар тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш белгиси остида кутиб олмоқдалар. Биз, коммунистлар зўр ишонч билан айтамизки: халқлар қизғин ва жўшқин истаётган тинчлик сақланибгина қолмай, айни вақтда мустаҳкамланиши ҳам мумкин.

Шу фурсатдан фойдаланиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси съезд делегатларини, Венгриянинг бутун меҳнат аҳлини, яқинлашиб келаётган байрам — озод этилганликнинг ўттиз йиллиги — эркинликнинг 30 йиллиги билан қизғин табриклайди!

Яшасин социалистик Венгрия ва унинг шонли авангарди — Венгрия Социалистик ишчи партияси!

Совет—Венгрия дўстлиги яшасин ва мустаҳкамланаверсин!

Яшасин тинчлик!

Яшасин коммунизм!

* * *

(Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор билан тинглацди ва гулдурос давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

ФЕРМА КОММУНИСТЛАРИ ТАШАББУСИ

Сут-товар фермасига қараб бораётирмиз. «Ҳар бир сигирдан 3500 килограмм сут учун», «Ҳар юз бош сигирдан 100 бош соғлом бузоқ учун» деган шиорлар кўзга ташланади.

«Оҳангарон» совхози 2-бўлим сут-товар фермаси 1974 йилда планданги 580 ўрнига 627 тонна сут соғиб олди. Бу 217 бош сигирнинг ҳар биридан ўртача 2900 килограммданга тўғри келади. Пландаги 217 ўрнига 286 бош бузоқ олиниб, йил охиригача бирон бош ҳам нобуд қилмай асралмоқда.

Муҳаббат Султонова бундан тўрт йил илгари фермага сут соғувчиликка келган эди. 1974 йилда эса ўз қўлидаги 20 бош сигирнинг ҳар биридан ўртача 3615 килограммдан сут соғиб олиб, совхозда эмас, Оҳангарон районидаги 8 совхоз бўйича 142 сут соғувчининг ўртасида ҳам кўп сут соғиб олиш шарафига эришди.

Коммунист М. Султонова 1975 йилда ҳам биринчи бўлиб социалистик мусобақани бошлаб берди. У ҳар бир сигирдан 4000 килограмм сут соғиб олишга аҳд қилди. Йилнинг дастлабки ойида ҳар бир сигирдан кунига 11—12 килограммдан сут соғиб олаётир. М. Султонова бу йил кечки мактабда 10-синфни битиради. У ферма сиёсий бурчагида агитаторлик ҳам қилади. Ўз сиёсий ва иқтисодий билимини ошириш устида кунт билан ишламоқда.

Кекса сут соғувчи коммунист Ҳилва Жаҳоналиева ҳам фермада мусобақа ташкилотчиларидан. 1975 йилда ҳар бир сигирдан 3900 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилди. Бу ҳар икки коммунистга эргашиб фермадаги 17 сут соғувчининг ҳаммаси ҳар бир сигирдан 3000—3500 килограммдан сут соғиб олиш шарти билан социалистик мусобақага қўшилдилар.

1975 йилда ферма чорвадорлари фермада соғин сигирларни 331 бошга етказиб, 900 тонна сут соғиб олиш мажбурияти билан енг шимариб ишлаётирлар. Коммунист Ҳ. Жаҳоналиева ва М. Султоновалар барча сут соғувчиларга устоз ва илҳомлантирувчидирлар. Натижа ёмон эмас. Ҳозирда 275 соғин сигирдан кунига 2700—3000 килограммдан сут соғиб олаётирлар. Шуни ҳам айтиш керакки, бу йил сигирлар қаторига қўшилган 114 бош ғунажинларнинг ҳар биридан пландаги 1600 ўрнига 2000 килограммдан сут соғиб олишга қарор қилинди. 1973 йилда 10-синфни битирган Насиба Тошева 1974 йилдаёқ мустақил сут соғувчиликка ўтиб, ҳар бир ғунажиндан 2800 килограммдан сут соғиб олишга эришди. У бу йил ҳар бир сигирдан 3350 килограммдан сут соғиб олиш шарти билан мусобақага қўшилди. Оллаберди Қурдашев, Мўмин Қаршиев, Султон Жумақулов, Турсунбой Ҳайдаров, Ғофур Имоновдан иборат 5 киши 331 бош сигирни парваришлашда жонбозлик билан меҳнат қилмоқдалар. Хашак қирқиш, солиш, суғориш, молхонани тозалаш тўла механизациялашган. Механизатор Нишон Холтўраев, Холжўра Эрбоевлар кунига 20 тонна хашакни майдалаб хашак ва силосларни сигирхонага ўз вақтида етказиб берадилар.

Бузоқбоқар А. Симонова, В. Бережная ўртоқлар бузоқларни бир ёшида камида 250—300 килограмм вазнда семиртириш шарти билан мусобақага қўшилганлар. Улар ҳар қайсиси 70 бошдан бузоқ боқиб, ҳар бир бузоқнинг кунига 600—700 граммдан семиришига эришаётирлар. Фермада чорвадорларнинг ўқиши ҳар ҳафтада мунтазам бўлиб турибди. «Коммунистик меҳнат» деб аталган бу ўқишга фермадаги 48 киши мунтазам қатнашиб турибди.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

*

Юқори Чирчиқ районидаги «Юқори Чирчиқ» совхозининг боғбонлари баҳорги ишларни кучайтириб юбордилар. Улар шу кунларда мевали дарахтларни яхши парвариш қилмоқдалар.

Суратда: илғор ишчилардан Султон Исматов ва Топил Рихсиев ўртоқлар.

Е. Ботиров фотоси.

(ЎзТАГ).

*

АГРОНОМ

Ишлайман деган имконини топади, ялқов эса баҳона қидиради. Ҳозир деҳқон учун ҳамма нарса муҳайё. Фақат оқилона ишлаш, фидокорлик кўрсатиш керак.

Аладдин ака эсини танибдики, ана шундай фидокор кишилар орасида. Шулардан бири моҳир пахтакор Маматориф ота Турдибоев эди.

— Аладдин ука, — дерди ота, — донолар дебдиларки, савдогар қирқ йилда муродга етса, деҳқон бир йилда етади. Бас шундай экан, ерни ҳеч қачон алдаманг. У — хазина, бойлиги — сув билан меҳнат.

Аладдин ака отахоннинг сўзларини жон қулоқ билан тинглarди. Кейин эса бу ўгитлар нинг нақадар тўғрилигини қилган ишлари натижасида кўриб севинарди. Ўша пайтларда совхознинг 3-бўлимида оддий ишчи бўлиб ишларди. Ернинг тилини билиши, деҳқончилик сир-асрорини пухта эгаллагани қўл келди. Сўнг Аладдин Чахалов 1961 йили «Коммунизм» совхозининг 3-бўлимидаги қолоқ бригадалардан бирига бошлиқ қилиб тайинланди. Бригадада ҳам пахта, ҳам каноп экиларди.

А. Чахалов барча имкониятларни синчиклаб ўрганиб чиқди. Аъзоларни тўплаб, айни қиш кунларининг бирида шундай деди:

— Биз ҳосилдорликни ошиқча майдонлар ҳисобига эмас, ҳар гектар майдоннинг унумдорлигини ошириш ҳисобига кўтаришимиз керак. Қўшимча зовурлар олиб, захни қочирсак. Фермада ҳисобсиз маҳаллий ўғит запасимиз бор. Далаларимизга сочсак, суғориш чоғида сувнинг чучуклиги ёки шўрлигига эътибор берсак, эрта баҳорда далалардаги қамиш ва ғумай, ажриқ илдизларини териб олиб ташласак — марра бизники. Қолган ишларни ўз вақтида ҳал қилаверамиз...

Кузда коллектив пахта ҳосилдорлигини 14 центнердан 20 центнерга, каноппникини эса, 57 центнердан 68 центнерга кўтарди.

Йиллар бир-бирини қувиб ўтаверди. 1969 йили Аладдин Чахалов бригадаси ҳар гектар пахта майдонидан 35 центнерга етказиб «оқ олтин» олди. Канопчилик ҳам юксалди. Ҳосилдорлик гектар бошига 180 центнерга етди.

Совхоз дирекцияси ва партия комитетининг ишончини оқлаган Аладдин Чахалов 1969 йилнинг кузида совхоз бош агрономлиги вазифасига тайинланди. Тиришқоқ коммунист бу орада Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг агрономия факультетини сиртдан ўқиб битирди. 1969 йилда совхоз бўйича пахта ҳосилдорлиги 18 центнерни, каноп эса 80 центнерни ташкил қиларди. 1974 йилга келиб ҳосилдорлик пахтачилик бўйича 38 центнерга, канопчилик бўйича 151 центнерга етди. Беда, шоли, маккажўхори ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ҳам кўтарилди.

Аладдин ака шу йиллар ичида майдонларни йириклаштириш, уруғни саралаш, ернинг захини қочириш ва ниҳоят сувдан тежаб-тергаб фойдаланишнинг катта самара беришини амалда синаб кўрди. Унинг совхозда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини оширишдаги катта хизматларини партия ва ҳукумат муносиб тақдирлади. У 1969 йили Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Бу йилги марра эса янада юксак. Шу мақсадда совхозда ўтган йилнинг кузидан бошлаб, 425 гектар пахта, 500 гектар каноп, 850 гектар уруғлик каноп, 294 гектар беда, 500 гектар шоли, 51 гектар маккажўхори экиладиган майдонлар сифатли ҳайдаб қўйилди. 800 гектар ерга шудгорлаш олдидан фосфор берилди. 3000 тоннадан зиёд маҳаллий ўғит тайёрлаб, дала бошига чиқарилди, шоли, маккажўхори, беда, каноп уруғлари тахт қилиб қўйилган. 300 тоннадан зиёд минерал ўғит ташиб келтирилди. Мана шу ишларнинг ҳаммасига агроном бош-қош...

С. МУСТАФОЕВ.
Қуйи Чирчиқ районидаги «Коммунизм» совхози.

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ.

Бу йил областимиз бўйича 420 минг туп ҳар хил ниҳоллар ўтқазиш планлаштирилган. Ҳозир Ангрен, Олмалиқ, Чирчиқ шаҳарларидаги боғдорчилик хўжаликларидан 210 минг туп кўчат турли жойларга жўнатилмоқда. Областимиз шаҳарлари ва район марказларида кўчат экиш қизғин. Бу ишда, айниқса, Бекобод шаҳри ва райони яхши ташаббус кўрсатмоқдалар.

Кўчат экиш ва ободонлаштиришда Янгийўл район ишчи ва хизматчилари активлик кўрсатишаётир. «Коммунизм», Фрунзе ва Карл Маркс номли колхозларда қишлоқларни янада кўкаламзорлаштириш ишларига алоҳида эътибор берилмоқда.

Оржоникидзе районидаги Дўрмон қишлоғини янада кўркам, обод қилиш учун 500 туп чинор экишга қарор қилишди. Ҳозир шундан 300 тупи кўча бўйларига ўтқазилди.

ГУЛ САВДОСИ

Шу кунларда пойтахтимизнинг 12 та гул магазинида турли-туман анвои гулларни сотиб олишингиз мумкин. Гулларни Тошкентдаги боғдорчилик совхози етказиб беряпти. Совхознинг тўртинчи бўлими шаҳар аҳолисига жаъми 2 миллиондан ортиқ гул етиштириб беради. Совхозда 6 минг квадрат метрлик теплица мавжуд. Яна бир минг квадрат метр майдонда гул теплицаси қурилмоқда. Баҳор келиши билан 100 минг тупдан ортиқ ҳар хил атиргул кўчатлари магазинларга чиқарилади.

Куни-кеча Ленинград шаҳридан пакетларга солинган гул ўғитлари келтирилди. Ҳозир пойтахтимизнинг деярли ҳамма магазинларида бу озуқани гул ишқибозлари сотиб олишлари мумкин. Шунингдек, Батуми шаҳридан 10—15 ёшли хонаки гуллар келтирилади. Ҳозир пойтахтимизнинг Ленин номли проспектида энг катта гул магазинларидан бирини қуриш ишлари олиб борилаётир. Бу шаҳарнинг 13-гул магазини ҳисобланади.

ОЛИМ ХОТИРАСИ

(ҲОДИ ЗАРИФ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА)

Илмий анжуманлардан бирида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги В. Й. Зоҳидов республикамизда фан ҳамда маданиятнинг ривожланишига салмоқли ҳисса қўшган, ўзбек совет фольклоршунослик илмига асос солган атоқли фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор Ҳоди Зарифов ҳақида гапириб: «Бошловчи бўлмоқ ва бўм-бўш ерда фаннинг муҳташам биносини тиклаш чиндан ҳам қаҳрамонликдир. Ҳоди Тиллаевич Зарифов шундай қаҳрамонлик кўрсатди», — деган эди.

Ҳақиқатан ҳам ўзбек совет фольклоршунослигининг фан сифатида шаклланиши ва камол топиши Ҳоди Зарифов номи билан узвий боғлиқдир. У ўзбек халқ ижоди намуналарини биринчилар қатори тўплашга киришди ва қарийб ярим аср давомида улар устида тадқиқот ишлари олиб борди, адабиётимизда «қўриқ» очди — асрлар давомида яратилган халқ дурдонаси, бой оғзаки ижоди меросини илмий таҳлилдан ўтказиб, халқимиз қўлига тутқазди. Фольклоршунослик соҳасида жасорат кўрсатган, унинг равнақи учун курашган мана шу жасур олим Ҳоди Зарифов туғилган кунга 70 йил тўлди.

Ҳоди Зариф 1905 йилнинг илк баҳори (март)да Тошкент шаҳрида табиб оиласида туғилди. Ёш Ҳоди аввал эски мактабда, 1916 йилдан янги усул мактабида, сўнгра совет мактабида таълим олди. Илмга ҳавас бўлажак олимни ўзбек билим юртига олиб келади. Бироқ, бошига тушган оғир жудолик (отаси вафот этади), тирикчилик ташвиши туфайли ўқишни давом эттира олмайди ва ўн беш ёшида (1920 йилда) Тошкент шаҳридаги «Ватан» деб номланган 12-мактабда муаллимлик қилиш билан меҳнат фаолиятини бошлайди ва тоғаси — машҳур тилшунос, биринчи ўзбек профессори Ғози Олим Юнусов уйида яшайди. Туркий халқлар этнографияси, фольклорини яхши билган олим А. А. Диваев Ғ. О. Юнусов уйига тез-тез келиб, тилшунослик, этнография, фольклор масалалари устида суҳбат, мунозаралар қилишар эди. Бу илмий мавзудаги суҳбатлар ёш Ҳодида фольклор ва этнографияга ҳавас уйғотди, у ўзбек фольклори ва этнографиясига оид материалларни йиғиш ва ўрганишга киришди.

Ҳоди Зарифов ўз ҳаётининг қарийб ярим асрини мана шу шарафли ишга бағишлади. Шу давр мобайнида у республикамизнинг барча область, район ва қишлоқларини айланиб чиқди, халқ ижоди намуналарини тўплади ва уларни илмий тадқиқ этди. Фозил Йўлдош ўғли, Эргаш Жуманбулбул ўғли, Пўлкан, Ислом шоир, Абдулла Нурали ўғли ва бошқа ўзбек халқ достончилари ҳақидаги илмий асарларида фольклоршуносликнинг бир қатор назарий масалаларини, хусусан достончилик санъатининг ўзига хос йўллари, халқ санъаткорларининг ижодини ва ижрочилик маҳоратларини ёритиб беради. Унинг «Равшанхон ҳақида», «Чамбил қамали» поэмаси ҳақида», «Ўзбекларнинг Октябрдан кейинги оғзаки адабиёти», «Ўзбек совет фольклори», «1916 йил миллий озодлик ҳаракатининг ўзбек фольклорида акс этиши», «Ўзбек тили ва адабиёти институтининг вазифалари» кабилар илмий масалаларни ёритиб бергани билангина эмас, фольклористика ва адабиётшунослик методологияси жиҳатидан ҳам қимматли асарлардир. Унинг «Ўзбек қаҳрамонлик эпоси» (В. М. Жирмунский билан биргаликда ёзилган) китоби ўзбек фольклори бойлиги ва гўзаллигини дунёга танитди. Ҳоди Зарифнинг бошқа бир қанча асарларидек, бу асар ҳам чет тилларга таржима этилиб, фольклористика билан машғул инглиз, немис, поляк олимлари томонидан миннатдорлик билан фойдаланилмоқда.

Ўзбек классик адабиётининг фактик материалини яхши билиш билангина эмас, унинг руҳини тушуниши билан ҳам кўпчилик адабиётшунослардан ажралиб турадиган Ҳоди Зарифов ўзбек халқини ва юртимизнинг бошқа қардош халқларини бой адабий меросимиз билан чуқур таништирди. Лутфий, Алишер Навоий, Муқимий, Фурқат каби улкан ёзувчиларнинг ижодига оид масалалар олимнинг илмий текширишларида ёритилиб берилди. Ҳ. Зарифовнинг классик адабиётга бағишланган ишлари, худди унинг фольклор бобидаги ишлари каби масалаларни кенг тарихий фонда ва мамлакат ҳаётининг деярли ҳамма соҳалари билан боғлаб ёритиш, адабий масалаларни археология, санъатшунослик ва тилшунослик ютуқлари билан алоқада олиб кўриш каби хусусиятларга эгадирки, маърифий, методик аҳамият касб этади ва ёшларимиз учун сабоқ бўлиб қолади. Классик адабиётни яхши билиши, унинг поэтикасини эгаллаши натижасида Ҳоди Зарифовнинг илмий ишлари ўтмиш адабиётимизнинг бадиий савиясини тўла тушуниш ва унинг бадиий воситаларидан бугун ҳам ижодда фойдаланишга ўргатади. Олимнинг Алишер Навоийнинг афоризмлари, туюқлари ва рубоийлари ҳақидаги асарлари, Навоийнинг замондошлари ва устодлари ижодига бағишланган текширишлари, шубҳасиз, фақат адабиётшуносликдагина эмас, бадиий ижод амалиётида ҳам ижобий из қолдирган асарлардандир.

Ўзининг баракали илмий ва педагогик фаолияти натижасида Ҳоди Зарифов катта бир фольклорчилар плеядасини тайёрлаб берди. Ўзбекистонда битта ҳам фольклорчи йўқки, Ҳоди Зарифовдан сабоқ олмаган бўлсин. Олимнинг раҳбарлигида ўн беш киши кандидатлик, икки киши докторлик диссертациясини ёқлади ва улар ҳозир Ўзбекистон ССР ФА А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти ҳамда республикамизнинг турли олий ўқув юртларида ишлаб, устоз Ҳоди Зарифов яратган мактабнинг шуҳратига шуҳрат қўшмоқдалар.

Ижоди сермаҳсул, фаолияти кўп қиррали, муҳофазаси кенг Ҳоди Зарифов етук фольклоршунос олим сифатида фақат республикамиздагина эмас, балки бутун мамлакатимизда, ҳатто чет элларда ҳам машҳур эди. СССР ФА академиклари В. В. Струве, Е. Э. Бертельс, В. М. Жирмунскийлар Ҳ. Т. Зарифовнинг ўзбек халқ оғзаки ижодини тўплаш, нашр этиш ва тадқиқ қилиш соҳасидаги фаолиятини алоҳида таъкидлаб, олимнинг ақл-заковати ҳамда тафаккурини юқори баҳолаган эдилар. В. М. Жирмунский айтганидек «Унинг қиёфасида биз етук олимни — ўзбек фольклори ҳақидаги фанни яратувчини кўрамиз. Унинг тўпловчи ва тадқиқотчи сифатидаги меҳнатлари билан ўзбек халқ ижоди тўғрисидаги фаннинг асоси яратилди. Мен айтишим мумкинки, Ҳоди Зарифов қиёфасида ўзбек халқ миллий маданиятини ўрганиш соҳасида янги йўллар очувчи олимни кўрамиз».

Партия ва ҳукуматимиз бошловчи олим Ҳоди Зарифовнинг меҳнат-фаолиятини муносиб тақдирлади. У «Меҳнат Қизил Байроқ» ордени, «Шавкатли меҳнати учун медали», ЎзССР Олий Советининг бир неча Фахрий ёрлиқларини олишга муяссар бўлган. Шунингдек у Республикада хизмат кўрсатган фан арбоби деган унвонга ҳам эга. Шунингдек, вафотидан сўнг (1973 йил) халқ шоири Эргаш Жуманбул ўғли ижодини тўплаш, нашр этиш ва илмий текширишдаги улкан хизматлари учун олимга Абу Райҳон Беруний номидаги республика Давлат мукофоти берилди.

Ҳозирги вақтда Ҳоди Зарифов тўплаган халқ оғзаки ижоди намуналари, қўлёзма-ҳужжатлар, олимнинг шахсий архиви, илмий мероси атрофлича текширилмоқда. Туғилганига 70 йил тўлиши муносабати билан бўладиган илмий-назарий конференция Ҳ. Зарифовнинг ҳаёти ва илмий фаолиятига бағишлаб ўтказилмоқда.

Муаззам МИРЗАЕВА,
А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтининг илмий ходими.

ЎТТИЗ УЧ ЙИЛДАН СЎНГ

Қишлоқда бир зумда янги гап тарқалди: «Нима дейсан, Зуҳриддин амакининг фронтовик дўсти топилибди. У амакининг уйига келаётганмиш».

Бу гап Хусан чойхоначидан чиқди. Бир йўловчи Сўқоқ қишлоғига кетаётиб, Паркентдаги чойхонага тушиб ўтибди. Чойхоначи билан ҳамсуҳбат бўлиб, паркентлик Зуҳриддин деган йигит билан фронтда жанг қилганини айтиб берипти. Чойхоначи бу гапдан ҳанг-манг бўлиб, Зуҳриддин ака ҳали ҳаёт эканлигини, кўрганига атиги бир соатча бўлганлигини гапириб берипти...

Хуллас, хушхабар бир зумда Зуҳриддин амакининг қулоғига бориб етди. У чойхонага етиб келганида меҳмон «Қайтаётганда албатта кираман» деб, Сўқоққа кетиб қолган экан. Амаки ҳаракатга тушиб кетди. Қариндош-уруғ, таниш-билишларига одам юборди. Қиш бўлишига қарамай, Зуҳриддин амакилар ҳовлиси кўз очиб-юмгунча узоқ-яқинлар билан тўлди. Улар орасида мен ҳам бор эдим.

...Енгил «Волга» машинаси кўчамизга бурилди-да, Зуҳриддин амакилар эшиги олдида тўхтади. Машинадан тушиб келган кишини амаки қучоқ очиб кутиб олди. Дўстлар шу куйи узоқ туриб қолдилар. Кўзларидан севинч ёшлари оқарди.

Сўнг уйга киришди. Бир пиёла чой устида ўша оғир дамларни эслашди. Мендек бир ёш, оддий шофер учун фронтовиклар ҳикояси жуда қизиқарли эди. Биргина мен эмас, хонадагиларнинг барчаси ҳам уларни зўр диққат билан тингладилар.

— Оббо, Илҳомжон-эй,— деди Зуҳриддин амаки,— мен бўлсам, ўшанда сизни ҳалок бўлди, деб ўйлаб, уйингизга хабар бериб юрибман. Ҳайрият, ҳаёт экансиз, мана кўришдик.

...1942 йилнинг ёз фасли. Краснодар шаҳридаги офицерлар билим юртида таълим олаётган йигитлар ўқишни охирига етказа олмай қолдилар. Давлат имтиҳонларига бир неча кун қолганда душман армияси Керчь ва Новороссийск шаҳарларини босиб олиб, Краснодар ва Сталинградга яқин келиб қолган эди. Қўмондонлик курсантларни Сталинград яқинидаги Котельников шаҳри мудофаасига ташлади. Улар шаҳар учун бўлган жангда қаҳрамонлик кўрсатиб, душман қўшинларини уч-тўрт километр нарига улоқтириб ташлашди.

— Кейин,—деб эслайди дўсти билан ўттиз уч йилдан сўнг учрашган Илҳом ака Норматов, — бизни Суровкина шаҳарчаси мудофаасига ўтказишди. Сўнг Клецк шаҳри остоналарига кўчдик. Бир неча кун душман билан қаттиқ жанг қилиб, унинг кўплаб қисмларини ер билан яксон қилдик.

1942 йилнинг 25 июль куни эрталаб биз пулеметчимиз билан қулай позицияни эгаллаб, буйруқ кутиб ётардик. Шу пайт фашистлар артиллерия ва минометларни ишга солиб юборди. Биз ҳам қараб турмадик. «Ватан учун олға!» деган ҳайқириқ эшитилди.

Пулеметчилар бир жойдан иккинчи жойга кўчиб, душманга зарба берар, ўт ичида олға силжир эди. Ленталаримиз ҳам тугай деб қолган. Ҳалок бўлган дўстларимизнинг автомат ва гранаталарини ишга солдик. Бизнинг ротадан атиги етти киши омон қолди.

Жанг майдони ўт ичида ёнмоқда. Ўқи қолмаган пулемётчилар граната ва портловчи моддалар солинган шиша идишларни ишга солишмоқда. Улар душманнинг тўрт танкини ёндириб юборишди. Жойни ўзгартириш зарур эди, йўқса фашистлар улар қаерда жойлашганларини билиб қолиши мумкин. Лекин, ҳеч иложи йўқ бош кўтариб бўлмасди.

Қўлига граната олиб, душман танки томон эмаклаб кетаётган Зуҳриддин кутилмаганда юз тубан ётиб қолди. Унинг ёнида мина портлаган эди. Ўзига келганида ҳамшаҳар дўсти Саша Ерёмин баланд ўсган ўтлар орасидан уни опичиб олиб кетаётган эди. Илҳом ҳам яраланган, лекин қўлидаги гранатани ушлаганча олдинга босаётган эди.

— Ўзим Сашанинг елкасидаман-у, кўзим бехосдан Илҳом томон учиб келаётган снарядга тушди.— деб эслайди Зуҳриддин амаки.— Сашадан бориб, Илҳомдан хабар олишни илтимос қилдим. Лекин, у кўзида ёш билан қайтиб келди... Кейинчалик госпиталда ётганимда Илҳомжоннинг қаҳрамонларча ҳалок бўлганлигини эшитдим.

Госпиталдан чиққач Зуҳриддин яна жангга кирди. Лекин, яна оғир яраланди, уйига қайтди...

Юқори Чирчиқ районидаги колхозлараро қурилиш бошқармасининг ишчиси Зуҳриддин Норматов анчадан бери қуролдош-дўстлари тақдири билан қизиқар, улар билан учрашиш ниятида эди. Мана ниҳоят, ўттиз уч йилдан сўнг ҳалок бўлди, деб ўйлаган сафдоши билан суҳбатлашиб ўтирибди. Илҳом ака урушдан сўнг маданият муассасаларида ишлаган. Ҳозир Бўстонлиқ районидаги хушманзара, баҳаво ерга жойлашган «Оби-Раҳмат» дам олиш уйига директорлик қилмоқда.

Озод САИДАЗИМОВ,
Юқори Чирчиқ район колхозлараро қурилиш бошқармаси шофери.

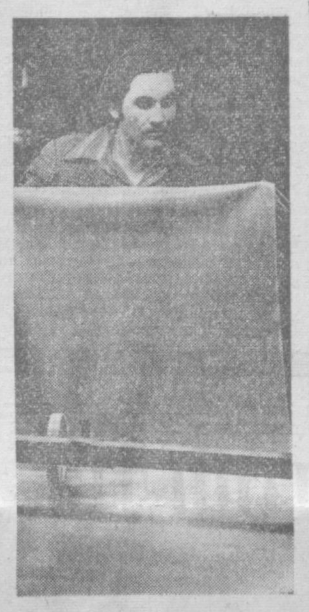

Тошкентдаги табиий ва сунъий кўн ишлаб чиқариш «Ўзбекистон» бирлашмаси коллективи тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида 29 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашга аҳд қилган.

Суратда: коммунист Ғайрат Габдуллин. Бу пешқадам машинист бошчилик қилаётган комплект аъзолари келгуси беш йиллик ҳисобига ишлашяпти.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

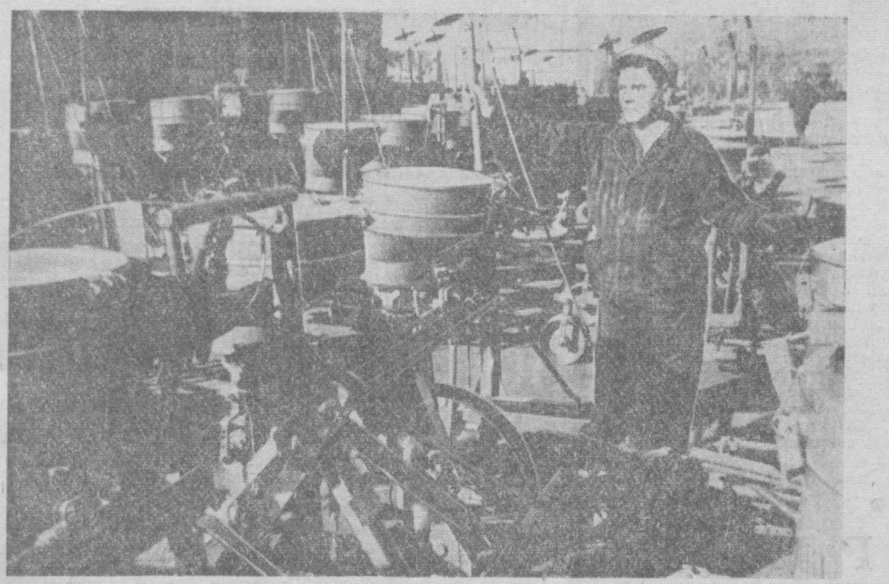

Суратда: «Узбексельмаш» заводининг йиғувчи слесари, коммунистик меҳнат зарбдори Борис Шкурин ўзи йиққан тайёр маҳсулотларни кўздан кечиряпти.

М. Нуриддинов фотоси.

УЙЛАР МУБОРАК

Олмалиқнинг Высоковольтний кўчасида қад кўтарган янги турар жой биносига Ленин номли конметаллургия комбинатининг ишчи ва хизматчилари кўчиб кира бошлашди.

— Янги квартирага кўчиш, ҳар бир оила учун катта қувонч бағишлайди, — дейди Аҳмад Олимов, — биз ҳам бугун шундай бахтиёрликка ошно бўлиб турибмиз. Ўзим Қалмоққир конида электрикман. Оила аъзоларимиз тўрт киши. Уч хонали квартирага кўчиб ўтдик.

Шунингдек, янги, барча қулайликларга эга бўлган муҳташам бинода Қалмоққир кони машинисти А. Шутин, рух заводи кран машинисти Н. Чернишева, пайвандчи Г. Палкин каби коммунистик меҳнат зарбдорлари ҳам ўз оилалари билан уй тўйларини нишонлашяпти.

Ўтган йилнинг ўзида комбинат ишчи ва хизматчиларининг 277 оиласи янги квартираларга кўчиб ўтди.

МАРОҚЛИ УЧРАШУВ

«Саодат» журналининг бир гуруҳ ходимлари яқинда республика Маҳаллий саноат министрлигига қарашли бадиий ҳунармандчилик ўқув-ишлаб чиқариш комбинатида бўлишди.

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, «Саодат» журнали адабиёт ва санъат бўлимининг мудири, истеъдодли шоира Ҳалима Худойбердиева ўзининг янги ёзган шеърларини ўқиб берди. Журналнинг маданият бўлими мудири Насима Юсупова «Саодат»нинг келгуси режалари тўғрисида гапириб берди.

Шундан сўнг комбинат ўқувчиларидан Маъмура Қўчқорова, Манзура Саидова, Мавжуда Сотволдиевалар Ҳалима Худойбердиеванинг «Онамга», «Устозлар», «Муножот» шеърларини ёддан айтиб бердилар. Матлуба Комилова, Маъмура Қосимоваларнинг оналар ҳақидаги монологлари ва мафтункор рақслари учрашув қатнашчиларини хушнуд этди.

С. УМАРОВ.

АҲДИ БОРНИНГ—БАХТИ БОР

...Нишонбой қурилиш майдонига илк бор қадам қўйганида ҳали ёши 15 га тўлмаган ўспирин эди. Меҳнатсеварлиги, тиришқоқлиги туфайли ўша пайтданоқ ўзига топширилган вазифаларни кўнгилдагидек адо этиб, ҳамкасблар ҳурматини қозонди. Ёрдамчи ишчи эди, тез кунда дурадгорлик касбига қизиқиб, уни ўзлаштириб олди.

Устози, тажрибали дурадгор А. Қосимов Нишонбойдаги меҳнаткашликни кўриб қувонар, шогирдига кўп йиллик тажрибасини бажону-дил ўргатар эди. Нишонбой ҳам қисқа муддат ичида янги қурилаётган бинолар учун мустақил равишда дераза ромлари, эшиклар тайёрлай бошлади.

— Шогирдимнинг зеҳни ўткир, меҳнатдан қочмайди, барака топсин, — дерди ўшанда мамнун бўлган устоз ҳамкасбларига.

Нишонбой 58-қурилиш бошқармасида бирнеча йил меҳнат қилгач, Тошкент 1-уйсозлик комбинатига ишга келди. У янги коллективда ҳам тез кунда эътибор қозонди. Нишонбой ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эришиш билан бирга қурилиш техникумини муваффақиятли тугатди. Мана тўрт йилдирки, прораб вазифасида ишлаб келмоқда.

У бошчилик қилаётган учта бригада ўртасида социалистик мусобақа кенг қулоч ёйган. Бунда Н. Хрюкин бригадир бўлган дурадгорлар бригадаси пешқадамлик қилмоқда. Улар шу кунларда келгуси беш йиллик ҳисобига ишлашяпти. Шунингдек, Л. Назирова бошлиқ безакчилар бригадаси ҳам яхши кўрсаткичларни қўлга киритмоқда. Н. Шермуҳамедов раҳбарлик қилаётган уччала коллектив материал ва хомашёни тежаб-тергашда ҳам бошқаларга намуна бўлмоқда. Улар ўтган йили 5 тонна цемент, 200 килограммдан ортиқ бўёқ ва бошқа қурилиш материалларини тежаб қолишди.

Коллектив якунловчи йилда янги ютуқларни қўлга киритиш учун барча имкониятларни ишга солиб меҳнат қилмоқда.

О. НИЕЗОВ.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ЖЕНЕВАДА СЕССИЯ

ЖЕНЕВА, 18 март. ТАСС мухбири В. Кузнецов хабар беради:

Женеванинг миллатлар саройида БМТнинг денгиз ҳуқуқи масалаларига бағишланган учинчи конференциясини навбатдаги сессияси очилди. Сессия ишида қарийб 150 мамлакатнинг делегацияси, БМТ ихтисослаштирилган ташкилотлари ва ҳукуматдан ташқари ташкилотларнинг кузатувчилари қатнашмоқда. Сессияда совет делегациясига СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари С. П. Козирев бошчилик қилмоқда.

Сессия иштирокчилари олдида дунё океанларидан фойдаланишга, унинг халқаро ҳуқук режимини белгилашга доир бир қанча муҳим ва мураккаб проблемалар турибди.

Сессия олдига қўйилган вазифалардан бири дунё океанларидан фойдаланишнинг ҳуқуқий принципларини белгиловчи денгиз ҳуқуқи юзасидан кенг кўламдаги конвенцияни ишлаб чиқишдир.

Сессия Каракасда бўлиб ўтган бундан илгариги иккинчи сессияда муҳокама қилинган проблемаларни қараб чиқишни давом эттиради.

Сессияда БМТ Бош секретари К. Вальдхаймнинг сессия иштирокчиларига йўллаган табрикномаси ўқиб эшиттирилди. Табрикномада конференция иштирокчилари ушбу сессияда денгиз ҳуқуқи масалалари юзасидан битим тузиш йўлида анчагина силжишга эришадилар, деб ишонч билдирилади.

БМТнинг денгиз ҳуқуқи масалаларига бағишланган учинчи конференциясининг сессияси шу йил 10 майгача давом этади.

РУМИНИЯ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ БУЮК МИЛЛАТ МАЖЛИСИНИНГ СЕССИЯСИ

БУХАРЕСТ, 18 март. (ТАСС). Бу ерда еттинчи чақириқ Руминия буюк миллат мажлисининг биринчи сессияси очилди. Сессия мандат комиссиясининг докладини тасдиқлаганидан кейин буюк миллат мажлисининг Бюросини сайлади. Бюрога яна Н. Жосан раис қилиб сайланди.

Сессия Руминия Социалистик Республикасининг давлат кенгашини сайлайди, РСР Министрлар кенгашини тайинлайди, бир қанча қонун лойиҳаларини қараб чиқади.

Буюк миллат мажлиси Н. Чаушескуни очиқ овоз бериш йўли билан Руминия социалистик Республикаси президенти лавозимига бир овоздан сайлади. Н. Чаушеску конституцияга мувофиқ Руминия Социалистик Республикаси президенти ва Руминия қуролли кучлари бош олий қўмондони сифатида қасамёд қилди.

РУМИНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУХАРЕСТ, 18 март (ТАСС). Бу ерда Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда баъзи ташкилий масалалар қараб чиқилди. РКП Бош секретари Н. Чаушеску пленумда нутқ сўзлади. Шунингдек РКП Марказий Комитети билан социалистик бирлик фронти миллий кенгашининг қўшма пленуми бўлиб ўтди. Буюк миллат мажлисига ва халқ кенгашларига бўлиб ўтган сайлов кампаниясининг якунлари тўғрисидаги ахборот тингланди, Руминия Социалистик Рееспубликаси буюк миллат мажлиси биринчи сессиясининг очилиши муносабати билан баъзи масалалар қараб чиқилди.

МИЛЛИЙ МАНФААТЛАРГА ЗАРАР ЕТКАЗМОҚДАЛАР

ДЕҲЛИ, 17 март. (ТАСС мухбири). Чет эл капиталига қарам, неча юзлаб компаниялар ҳиндча қўйилган ном ниқоби остида иш кўрмоқда. «Пэтриот» газетаси эълон қилган маълумотларга кўра, Ҳиндистонда чет эл капитали жами капитали 18 миллиард рупийга борадиган 800 та фирмани контроль қилиб турибди. 1969 йилда шу компанияларнинг олган фойдаси 386 миллион рупийга. 1973 йилда эса, 580 миллион рупийга борди. Бу пулларнинг кўпчилик қисми чет элларга ўтказилмоқда.

Ҳиндистон ҳукумати чет эл монополияларининг фаолиятини чекловчи бир қанча чоралар кўрди. Уларнинг кўплари давлат ихтиёрига ўтказилди.

Чет эл монополияларининг фаолиятидан демократик жамоатчилик жиддий ташвишланмоқда. Ҳиндистон миллий экономикасига катта зарар етказаётган Ғарб фирмалари дарҳол ва тамомила давлат ихтиёрига ўтказилишини аҳолининг кенг табақалари талаб қилиб чиқмоқда.

Р. ГЛАДКИХ.

ДОИМИЙ ОРБИТАГА ЧИҚДИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 март. (ТАСС). Американинг «Маринер—10» автомат станцияси якшанба куни Меркурий планетаси ёнидан 4 соат мобайнида учиб ўтиб, ерга планетанинг юзлаб фото суратларини юборди. Бу суратларда футбол майдонича катталикдаги объектларни ажратса бўлади.

Станцияни учириш раҳбари Жемс Данн «энди «Маринер—10» тамом бўлади, чунки у ҳамма ёқилғи запасларини сарфлаб бўлди ва ўзининг қуёш батареялари қанотларини ортиқ ўнглай олмайди», деди. Станция космосда бир ярим миллиард километрдан зиёд учди. Меркурий суратлари 140 километр баландликдан олинди. «Маринер—10» меркурий магнитосфераси тўғрисидаги маълумотларни ҳам юборди. Энди станция қуёш теварагидаги доимий орбитасига чиқади.

БИРДАМЛИК ИФОДАСИ

ЛИССАБОН, 18 март. (ТАСС). СССРнинг Португалиядаги элчиси А. И. Калинин Португалия президенти Кошта Гомеш ва Бош министр Васка Гонсалвиш ҳузурида бўлди ва 11 мартдаги воқеалар муносабати билан, Португалиянинг демократик кучлари ғалаба қозонганлиги билан Совет ҳукумати номидан бирдамлик ва қутловларини изҳор этди.

Президент Кошта Гомеш ва Бош министр Васка Гонсалвиш бирдамлик изҳор этганликлари ва қутлаганликлари учун қуролли кучлар ҳаракати номидан Совет ҳукуматига чуқур ташаккур билдирди.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Ханой яқинидаги паррандачилик фабрикаси республика пойтахти аҳолисини гўшт ва тухум билан таъминлаб келмоқда. Суратда: паррандачилик фабрикасида.

ВИА—ТАСС фотоси.

СПАРТАКИАДА БАЙРОҒИ ҲИЛПИРАЙДИ

Республика бокс шинавандалари ҳар қачонгидек бу гал ҳам СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери Руфат Рисқиевга катта умид боғламоқдалар. Бунга ҳеч ажабланмаса ҳам бўлади. У СССР чемпиони, СССР халқлари V спартакиадасининг, социалистик мамлакатлар «Динамо» жамиятларининг ғолиби, Куба очиқ биринчилиги ва ниҳоят ҳаваскор боксчиларнинг ўтган йили бўлиб ўтган дастлабки жаҳон биринчилигининг чемпионидир.

Руфат СССР халқларининг навбатдаги спартакиадасига яхши тайёргарлик кўрди. Ўқув-машқ йиғинларида унга устози, СССРда хизмат кўрсатган тренер Борис Гранаткин яқиндан ёрдам берди.

Суратда: Руфат Рисқиев устози Борис Гранаткин билан.

Ўзбекистонлик «чарм қўлқоп» усталари СССР халқлари спартакиадасида совринли ўринлардан бирини эгаллаш учун қизғин тайёргарлик кўрдилар. Улар машқлар давомида бир неча бор рингга чиқиб, ўзаро куч синашдилар. Ана шу машқ «жанг»ларида ёшлар ўртасида СССР чемпиони спорт мастери Ринат Хайрутдинов яхши спорт формасида эканлигини кўрсатди. У энди ўз вазн тоифасида серқуёш республикамиз шарафини ҳимоя қилади.

Суратда: Р. Хайрутдинов (чапда) машқ учрашувларидан бирида.

А. Абалян фотолари.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

КАТТА РИНГ ЧОРЛАЙДИ

Ҳозир бутун совет спорт жамоатчилигининг диққат-эътибори серқуёш республикамиз пойтахтига қаратилган. Бугун Тошкентда Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Буюк Ғалабанинг 30 йиллигига бағишланган СССР халқлари VI спартакиадаси программасидаги бокс турнири старт олади. Мусобақаларда республикамиз «чарм қўлқоп» усталари ҳам саралангaн составда рингга чиқадилар. Шу муносабат билан республика боксчилар терма командасининг катта устози, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер Б. П. Норкиндан команда аъзоларининг турнирга кўрган тайёргарлиги ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

Тинчлик, дўстлик шаҳри деб ном чиқарган Тошкентимиз кейинги йилларда спорт шаҳри сифатида ҳам донг таратмоқда. Оғир атлетика бўйича ўтказилган халқаро «Дўстлик» турнирлари, ёшлар ўртасидаги халқаро футбол бахслари ва бошқа кенг миқёсдаги спорт мусобақаларини зўр ҳаяжон билан кузатдик.

Мана энди шаҳримизга мамлакатимизнинг турли бурчакларидан номдор боксчилар келишди. Бугун улар «Юбилей» спорт саройига ўрнатилган рингга чиқиб, СССР халқлари VI спартакиадасининг олий мукофотлари учун ўзаро бахс бошлайдилар. Ўзбекистон вакиллари бу турнирга пухта ҳозирлик кўрган ҳолда келдилар.

СССР Халқларининг V спартакиадасида ҳам вакилларимиз чакки қатнашмаган эдилар. Ўшандаёқ умидли ёшларимиздан Руфат Рисқиев ҳамда Николай Анфимов спартакиада чемпиони бўлиб, олтин медалларни қўлга киритгандилар. Н. Хромов, Б. Ниёзов, И. Муллаевлар ҳам совринли ўринларни ишғол қилиб командамизнинг умумий ҳисобда олтинчи ўринга кўтарилишига муносиб ҳисса қўшгандилар.

V спартакиададан кейин ўтган тўрт йил республикамиз боксчилари учун катта синовлар ва муваффақиятлар даври бўлди. Уларнинг кўпчилиги турли халқаро ва Бутуниттифоқ мусобақаларида қатнашиб, кўзга кўринарли натижаларга эришди. Н. Анфимовнинг Олимпия ўйинларида, А. Қодирохуновнинг турли халқаро мусобақаларда қатнашишининг ўзиёқ ўзбек бокси кейинги йилларда сезиларли даражада олға силжиганлигидан далолат бериб турипти. Спартакиададан спартакиадагача ўтган вақт ичида уч спортчимиз «Халқаро классдаги СССР спорт мастери» деган шарафли унвонга сазовор бўлди.

Ўтган йилги СССР биринчилиги ҳам бизнинг боксчилар учун омадли бўлди. Р. Рисқиев олтин, В. Куришко кумуш медаль олиб, ихлосмандларни қувонтирдилар. А. Қодирохунов билан М. Муллаевлар эса фахрли учинчи ўринга кўтарилишди.

Ўзбек боксининг фахри Руфат Рисқиев хусусида алоҳида тўхталиб ўтиш керак. У кўпгина халқаро мусобақаларнинг, шу жумладан Куба очиқ биринчилигининг ғолиби бўлди, дастлабки жаҳон чемпионатида чинакам мардлик ва ирода кучини намойиш қилиб, фахрий шохсупа тўрига кўтарилди. Руфат бугун бошланадиган турнирга ҳам жиддий ҳозирлик кўрди.

Терма командамизнинг бошқа аъзолари ҳам ўзларига кўрсатилган ишончни оқлаш учун тинимсиз машқ қилдилар. Бу бежиз эмас, чунки, юқорида айтиб ўтганимиздек кейинги йилларда ўзбек бокс мактаби бутун мамлакат ишқибозлари ҳамда мутахассисларининг назарига тушди.

Спартакиадага тайёргарлигимизнинг сўнгги босқичларини Учқудуқ ва Оржоникидзе районидаги спорт базаларида ўтказдик. Биз бу машқларда йигитларнинг маънавий-руҳий хусусиятларини мустаҳкамлашга, номзодлар орасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга алоҳида эътибор бердик.

Бу борада ҳам команда комсорги, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг аъзоси хизмат кўрсатган спорт мастери Руфат Рисқиев етакчилик қилди. Биз ҳар куни эрталаб, ўқув машқларини бошлашдан аввал сиёсий ахборотлар эшитдик, халқаро аҳвол билан танишдик, совет халқининг Улуғ Ватан урушида фашистлар Германияси устидан қозонган Буюк Ғалабасининг 30 йиллиги тўғрисида лекциялар тингладик...

Командамиз аъзоларига келганда эса ишқибозлар уларни бугун рингда кўрадилар. Бутун командамиз «Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун» деган принцип асосида бокс «жанг»ига киришади.

Терма командани турнирга тайёрлашда бизга ғамхўрлик кўрсатиб, барча зарур шарт-шароитларни яратиб берган ташкилотларга ўз миннатдорчилигимизни билдириб ўтмоқчиман. Спартакиаданинг бокс турнирини ўтказиш ташкилий комитети фақат бизгагина эмас, Тошкентга келган меҳмонларга ҳам алоҳида ғамхўрлик кўрсатмоқда. Уларга шаҳримизнинг энг яхши меҳмонхоналаридан жой ажратиб берилган, кўплаб ташкилот ва муассасалар эса турнир қатнашчилари учун махсус совринлар, эсдалик совғалари, мукофотлар таъсис этишмоқда.

Биз кўрсатилган ишончга содиқ қолиб, совринли ўринлардан бирини эгаллашга ҳаракат қиламиз.

СЎЗ — ТУРНИР ҚАТНАШЧИЛАРИГА

КАТТА СИНОВ

Феликс ПАК,

СССР спорт мастери, СССР биринчилигининг кумуш медаль совриндори.

СССР халқлари спартакиадасида биринчи марта қатнашаяпман. Бу анжуман мен учун катта синов бўлади.

Турнирда бизнинг вазн тоифамизда рингга чиқадиган «чарм қўлқоп» усталарининг ҳаммаси донги кетган спортчилар. Кўпгина халқаро мусобақаларнинг ғолиби, дастлабки жаҳон чемпионатининг совриндори Таросян, мусобақадан мусобақага ўсиб бораётган ёш, истеъдодли боксчи Авдеев ва бошқалар билан тенгма-тенг «жанг» қилиш, албатта осон бўлмайди.

Мен устозларим раҳбарлигида тинмай машқ қилдим. Ҳозир яхши спорт формасидаман. Спартакиадада шинавандаларнинг юзини ерга қаратмаслик учун қўлимдан келганча курашаман. Ниятим совринли ўринлардан бирини эгаллашдир.

ТЕРМА КОМАНДА НОМЗОДЛАРИ

ЎЗИ ҚУШДЕК, ЗАРБАСИ ТОШДЕК

Республикамизнинг «чарм қўлқоп» усталари ҳақида гап борганда, беихтиёр кўп йиллардан бери катта ринг давраларида довруғи кетган боксчилардан бири Абдулла Қодирохунов ёдга келади.

Бокс ишқибозлари, тренерларнинг меҳри тушган ажойиб спортчи ҳақида СССР терма командасининг катта устози, СССРда хизмат кўрсатган тренер, ўтмишда машҳур боксчи Юрий Михайлович Радоняк шундай деган эди: «Абдулла Қодирохунов биринчи ўрта вазнда мамлакатимизнинг энг кучли боксчиларидан бири. Техник ва тактик маҳорат бобида унга тенг келадиган боксчи камдан кам. Мен боксчи сифатида уни жуда ҳурмат қиламан ва қадрлайман. Кўп йиллар давомида нуқул совринли ўринларни эгаллаш учун катта истеъдод керак».

Абдулла 1969 йил илк марта ёшлар ўртасида СССР чемпиони деган шарафли номни қўлга киритди. Шундан бери катта давраларда республикамиз спорти шарафини улуғлаб келмоқда. Унинг спорт биографияси мазмунли воқеаларга бой.

Минск шаҳрида ўтказилган «Олимпия умиди» халқаро турнири унинг ҳаётида алоҳида ўрин тутади. Белоруссия пойтахти ринги атрофига ундан ортиқ мамлакатларнинг умидли «чарм қўлқоп» усталари йиғилганди. Учрашувлар биринчи кунданоқ кескин тус олди. Айниқса, СССР чемпиони Анатолий Камнев ва Абдулла Қодирохуновнинг олиб борган «жанг»лари томошабинларнинг тинимсиз олқишига сабаб бўлди.

Қатор мамлакатларнинг кучли боксчилари устидан ёрқин ғалабаларга эришган А. Камнев биринчи дақиқаданоқ Абдулла устига дўлдек зарбалар ёғдиракетди. Ўзбек спортчиси ашаддий нокаутчининг муштлари остидан енгилгина эгилиб ўтди-да, қайта зарба берди. А. Камнев гоҳ тўғридан, гоҳ ўнгдан, гоҳ сўлдан шиддат билан ҳужум қилар, аммо унинг муштлари хавода муаллақ қоларди. Шунга қарамай москвалик йигит шаштидан тушмас, кетма-кет ҳужум қилиб рақибини арқонга қисиб бормоқчи бўларди. Абдулла эса капалакдек тутқич бермай, қушдек енгил ҳаракат қилиб нишонни аниқ мўлжалга оларди.

Ютқизаётганини сезган А. Камнев иккинчи раунд бошланиши билан қарши ҳужумга куч берди. Абдулла эса юксак маҳорат кўрсатиб ҳимояланар ва қарши ҳужум билан очко кетидан очко йиғарди. Тошкентлик йигит чиройли ҳаракат билан ниҳоят рақибини нокдаун қилди. Ўта кескин учрашувда Абдулла Қодирохунов шарафли ғалабага эришди.

Кўп марта республика чемпиони Абдулла Қодирохунов ўтган йилги СССР биринчилигида ҳам юқори маҳоратини намоён эта олди. Бу галги Бутуниттифоқ биринчилигининг энг шов-шувли воқеалари ўрта вазнлилар баҳсида юз берди. Қозоғистонлик қобилиятли боксчи Богатюк ғолиблик учун курашда, собиқ СССР чемпиони, Европа ва жаҳон биринчилигининг қатнашчиси Сурен Казарянни рингда довдиратиб яққол устунлик билан ғолиб келди. Кўп марта СССР чемпиони, Европа биринчилигининг совриндори, олимпия ўйинлари қатнашчиси, халқаро рингларда довруғ қозонган Анатолий Камневни нокаутга учратганда томошабинлар унинг маҳоратига тахсин ўқишди.

Ниҳоят, чорак финал. Рингда мусобақанинг қаҳрамонига айланган нокаутчи Богатюк ва Абдулла Қодирохунов.

Шунда мутахассислар ўзбек йигитининг имкониятини юқори баҳоласалар ҳам Богатюкни юксак формадалигини назарда тутиб, бу мусобақада ҳеч ким унга тенг кела олмаса керак дейишди. Орзиқиб кутилган олишув бошланди. Богатюк ўз усулига содиқ қолиб, учрашувни муддатидан илгари тугаллайман дедими, биринчи секундданоқ кескин ҳужумга берилиб, оғир зарбаларни ишга солди. Абдулла эса жисмонан бақувват рақибига қарши тактик кураш олиб борди. Ўқдек тез ва оғир зарбалари, мураккаб сериялари билан кучли рақибларини доғда қолдирган қозоғистонлик спортчининг ҳарчанд уринишлари бекорга кетар, Абдулла эса ўзини эркин ҳис қилиб, рингнинг ҳар бир сантиметридан унумли фойдаланар эди. Богатюкнинг зарбаларини ўтказиб юборар ва шу замон чиройли серияли зарбалар билан рақибини қийин аҳволга соларди. Богатюк «жанг» унинг фойдасига ҳал бўлмаслигини англаб, олишувни қуюндек юқори тезлик ва сон-саноқсиз зарбалар асосига қуриш ва бу билан ўзбек боксчисини чарчатиб туриб қақшатғич зарбасини бермоқчи бўлди. Абдулла Қодирохунов рақибининг режасини ундан илгариёқ кутганди, шунинг учун учрашувнинг бу палласига ҳам тайёр эди.

Деярлик икки раунд шу оқимда кураш борди. Учинчи раундда Богатюк ҳансираб қолганди. Сўнгги раунд ўзбекистонлик боксчининг устунлигида ўтди.

Ярим финалда Абдулла Қарағандалик Торопов билан майдонга чиқди. Олишув жуда кескин вазиятда ўтди. Тўққиз минутлик оғир ва тенг курашдан сўнг бахс озгина фарқ, яъни 3:2 ҳисобида Торопов фойдасига ҳал бўлди. Қодирохунов эса бронза медали билан тақдирланди.

Абдулла Қодирохунов яқинда Олмаота шаҳрида ўтказилган СССР кубоги мусобақасида Бутуниттифоқ «Спартак» кўнгилли жамияти терма командаси сафида иштирок этиб, муваффақият қозонди. Командасига тўрт очко келтириб «Спартак» кўнгилли жамияти «чарм қўлқоп» усталарининг шохсупадан жой олишларига муносиб ҳисса қўшди. У яқинда Навоий шаҳрида ўтказилган республика биринчилигида ҳам ажойиб санъатини намойиш этиб, чемпион деган шарафли номни яна бир бор қўлга киритди.

Абдулла республика терма командаси сафида СССР халқлари VI спартакиадасида финал мусобақаларига қизғин тайёргарлик кўрди. Абдулла Қодирохунов катта байрамда серқуёш республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилади.

Б. ПУЛАТОВ.

МАҲОРАТ МАКТАБИ

Николай АНФИМОВ,
халқаро классдаги СССР спорт мастери, СССР чемпиони.

Илгари спартакиадада қатнашиб, олтин медаль олган эдим. Бу гал ҳам шу муваффақиятимни такрорлашни мақсад қилиб қўйганман.

Шубҳасиз, бу вазифани бажариш осон бўлмайди. Чунки, спартакиада рингига мана-ман деган боксчилар чиқишади. Шунинг учун мен турнирга алоҳида тайёргарлик кўрдим.

Ўқув машқ йиғинлари давомида менга устозим Панарин яхши ёрдам берди. Унинг насиҳат-ўгитлари туфайли техник ва тактик маҳоратим сезиларли даражада ўсди.

Спартакиада мен учун яна бир вазифани ўтайди: у эзгу-мақсадим — Олимпия ўйинларида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритишимда асосий босқич бўлади. Шунинг учун мен бу турнирга пухта ҳозирлик билан келдим.

Виктор КУРИШКО,
СССР спорт мастери, СССР биринчилигининг кумуш медаль совриндори, дўстона армияларнинг икки марта чемпиони.

Шаҳримизда бугун старт олаётган бокс мусобақаларига жиддий ҳозирлик кўрдим. Чунки, турнирда Ўзбекистон шарафини ҳимоя қилиш ҳар биримизнинг зиммамизга юксак масъулият юклайди.

Терма командада ўтказган йиғинларимизда тренерим Н. Хуснутдинов ўзининг ҳар доимгидек қимматли маслаҳатлари билан яқиндан ёрдам берди. Биз, республика терма командасининг номзодлари икки босқичда тайёргарлик кўрдик. Учқудукдаги биринчи босқич асосан йигитларнинг умум-жисмоний тайёргарлигига қаратилди. Иккинчи босқичда эса, Тошкентда техник ва тактик маҳоратни ошириш устида кўп ишладик.

Мен рингга совринли учликдан ўрин олиш ниятида чиқаяпман.

БАЙРАМ ЛИБОСИДА

Марказий «Юбилей» спорт саройи байрам либосида. Транспарантлар, шиорлар, ранг-баранг байроқлар баҳор қуёшида товланиб кўзга ташланади.

Спорт саройи коллективи бокс турнирини ўтказишга олдиндан пухта тайёргарлик кўрди. Майдон марказига ўрнатилган олимпия рингига кечқурун дастлабки боксчилар чиқишади. Зал марказига ёритувчи аппаратлар, радио карнайлари, табло ўрнатилган.

Биринчи қаватда боксчилар учун машқ зали бор, чигил ёзиш учун икки ринг, янги снарядлар ўрнатилган.

Алоқачилар спорт залида кўпгина ишларни амалга ошириб қўйдилар. Матбуот ходимлари учун махсус кабиналар ҳозирланди, телетайп жойлаштирилди, қўшимча телефонлар ўрнатилди.

Байрам ташкилотчилари ишқибозларга намунали хизмат кўрсатишга алоҳида эътибор бердилар. 125 киши спартакиада кунларида «Юбилей» спорт саройига келган шинавандалар хизматида бўладилар. Уларнинг барчаси махсус формага эгадирлар.

Спартакиада давомида марказий спорт саройи залида 50 минг ишқибоз қизиқарли бокс мусобақаларини томоша қилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Киров кўчаси, 11- уй).

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ БАҲОРГИ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА 23 МАРТДАН 1 АПРЕЛГАЧА

ҲАР КУНИ

ЎРГАТИЛГАН ҲАЙВОНЛАР ИШТИРОКИДА

КАТТА ПРОГРАММАДА

ЦИРК УСТАЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

(2 бўлим)

ТОМОШАЛАР: 10.00, 12.30, 17.00 ва 19.30 да бошланади.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.10 — ТОШКЕНТ. 17.20 — Ўсмирлар учун кўрсатув. 18.00 — **«Ахборот».** 18.15 — Миллионлар ленинча университети 18.40 — **«Ахборот».** 19.00 — СССР халқлари VI ёзги спартакиадасининг тантанали очилиши. 21.30— МОСКВА. **Футбол:** «Арарат» — «Бавария» (Мюнхен). 22.15 — Концерт. 23.00 — **Футбол:** «Динамо» (Киев) — «Бурсаспор» (Туркия). 23.45 — Оғир атлетика бўйича халқаро мусобақалар. 24.00 —«Вақт». **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — Тошкент. 11.30 — Ўқув кўрсатувлари. 17.10 — МОСКВА. 17.30 — Бадиий фильмлар. 18.30 — Фан оламида. 19.00 — Ёшлар ижоди. 19.45 — **Хўрланганлар** (3-серия). 20.30 — ТОШКЕНТ. Спорт кўрсатуви 21.30 — Марҳабо талантлар. (Наманган бадиий ҳаваскорларининг чиқиши) **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.50 — Якунловчи йил вахтасида 21.20 — Тошкент янгиликлари.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19|III да **Қароқчилар**, 20|III да **Бой ила хизматчи.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 19|IIIда **Биринчи бўса** (16.00).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— ЛУЛИЛАР АТТРАКЦИОНИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (17.30).

КИНО

Миллионни қандай ўғирлаш керак? — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Исмингни ёдингда тут—НАВОИЙ номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Кумуш кўл хазинаси — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 01298. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 Б—2484.